

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

1376-6

ՊՐՈԼԵՏԱՐՆԵՐ ԲՈԼՈՐ ՅԵՐԿՐՆԵՐԻ. ՄԻԱՑԵՔ:

ՀԱՄԱՄԻՈՒԹՅՈՒՆԱԿԱՆ
ԿՈՄՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ (Բ)
ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ
16-ՐԴ
ԿՈՆՖԵՐԵՆՑԻԱՅԻ
ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ

ՅԵՐԵՎԱՆ — 1929

Handwritten text in a non-Latin script, possibly Georgian or Armenian, consisting of several lines.

Handwritten text at the bottom of the page, possibly a signature or a date.

Համ. Ե.(Բ.)Կ. Ե. Ե. ազիա-պրոպ բաժնի ազիա-
տոի գրադարան

ՀԱՄԱՄԻՈՒԹՅՈՒՆԱԿԱՆ ԿՈՄՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ(Բ)
ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ 16-րդ ԿՈՆՖԵՐԵՆՑԻԱՅԻ
ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

16418
A 9136

ՊԵՏԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ

ՅԵՐԵՎԱՆ — 1929

ՊԵՏՏՐԱՏԻ ՅԵՐԿՐՈՐԴ ՏՊԱՐԱՆ
ՅԵՐԵՎԱՆՈՒՄ

Հր. № 1016. Պատ. № 712.

Գրատեպլար № 2232 (բ)

Տիրաժ 5000

ՀԱՄԿ (Բ)Կ-Ի 16-ՐԴ ԿՈՒՍԿՈՆՓԵՐԵՆՑԻԱՆԵՐ ԸԹԽԱՆՑՆԵՐԻ ՆՅՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

Համկ (բ)Կ-ի 15-րդ համագումարը վարդեց կուսակցութեան հիմնական գիծը վերակառուցման շրջանի պայմաններում: Դրանից կուսակցութեան և բանվոր դասակարգի համար բղխում են յերեք հիմնական խնդիրներ, այն է՝ 1) յերկրի ինքուստ օրհացման լարված օեմպ կիրառելու անհրաժեշտութիւնը, 2) ձեռնամուխ լինել գյուղի սոցիալիստական վերակազմման աշխատանքների ծավալման, 3) ուժեղացնել սոցիալիստական հարձակումը կապիտալիստական տարրերի վրա՝ նպատակ ունենալով վերջնականապես դուրս մղել նրանց, նպատակ ունենալով հիմքից արմատախիլ անել կապիտալիզմը յերկրի ժողովրդական տնտեսութիւնից՝ յերկրում դասակարգային պայքարի սրման պայմաններում, մի պայքար, վոր առաջ է դառնալ սոցիալիստական հարձակման ուժեղացմամբ և կապիտալիստական տարրերի կողմից այդ հարձակմանը ցուցաբերված դիմադրութեան աճմամբ:

Մեզ շրջապատող միջազգային և ներքին ամբողջ իրադրութիւնը թելադրում է մեզ՝ կիրառել յերկրի ինքուստ օրհացման լարված տեմպ: Միջազգային դրութիւնն ասում է, վոր է՝ մեր յերկրում սոցիալիզմ կառուցելու տեսակետից, է՝ կապիտալիստական շրջապատման պայմաններում մեր յերկրի անկախութիւնը

ներ պահպանելու տեսակետից, մենք պետք և հնարա-
վոր չափով կարճ պատմական ժամանակամիջոցում
հասնենք և զերազանցենք տեխնիկական-տնտեսական
բնագավառում առաջավոր, կապիտալիստական յերկր-
ներին: Ներքին իրադրութունը ցույց և տալիս, վոր
մեր յերկրագործության, նրա տեխնիկայի, նրա մշա-
կույթի չափազանց հետամնացութունը կտրելի չե
հաղթահարել միմիայն մեր ինդուստրիայում արագ
տեմպ կիրառվելու գեպում, վորպեսզի հնարավոր
լինի մեծագույն չափով ապահովել գյուղատնտեսու-
թյունը արտադրական գործիքներով և միջոցներով և
այգլխով արագացնել գյուղատնտեսության սոցիա-
լիստական վերակառուցումը՝ տեխնիկական նոր բա-
ղայի վրա:

Վերականգնման շրջանի վերջերին չերեան յե-
կավ, վոր գյուղացիական մանր և մանրագույն տըն-
տեսությունները հետագա զարգացման համար սահ-
մանափակ հնարավորություններ ունեն, սակայն դրա
հետ միասին ավելացել են նրանց հնարավորություն-
ները՝ ոգտագործելու խորհրդային սխտեմի առավե-
լությունները և արդյունաբերության ասպարիզում
նրա ձեռք բերած նվաճումները—կոլլեկտիվ աշխա-
տանքի հիման վրա, մանր տնտեսությունների միաց-
մամբ—գյուղատնտեսության բարձրացման տեմպն ա-
րագացնելու նպատակով: Վերակառուցման շրջանի
սլայմաններն առանձնապես սուր կերպով են առա-
ջադրում գյուղատնտեսության զարգացման յերկու
ուղու հարցը: Այդ իսկ պատճառով, Համկ (բ)Կ-ի 15-րդ
համագումարն ասել էր, թե «ներկա շրջանում գյու-
ղացիական անհատական մանր տնտեսությունները

միացնելու և խոշոր կոլլեկտիվների վերածելու խնդիրը պետք է առաջադրվի վորպես կուսակցության հիմնական խնդիր գյուղում:

Վերջապես, սոցիալիստական ծավալված հարձակումը, յերկրի ինդուստրիացման արագ տեմպի իրականացումը և կապիտալիզմը հիմքից արմատախիլանելու ձեռնամուխ լինելը կապված են պրոլետարիատին թշնամի դասակարգային ուժերի դիմադրության աճման հետ: 15-րդ համագումարը մատնանշեց, վոր «քաղաքի և գյուղի մասնավոր-կապիտալիստական խավերը, վոր միահյուսվում են խորհրդային և տնտեսական ապարատի միջանի բյուրոկրատական տարրերի հետ, աշխատում են ուժեղացնել իրենց դիմադրությունը բանվոր դասակարգի հարձակմանը, աշխատում են պրոլետարական դիկտատուրային թշնամական աղդեցություն գործել ծառայողների և ինտելիգենցիայի վորոշ խավերի վրա, տնայնագործների և արհեստավորների, գյուղացիների և բանվորների հետամնաց խավերի վրա»: Վերջին յերկու տարվա հացամթերոմների փորձը, գյուղի կապիտալիստական տարրերի այն փորձերը, վորով նրանք աշխատում են, հացահատիկ չտալով մթերող պետական և կոոպերատիվ կազմակերպություններին, վիժեցնել շուկայի պետական կարգավորումը և խորհրդային պետության զենքի քաղաքականությունը, նմանապես խորհուրդների այս տարվա վերընտրության դասերը, Շախտիի ֆուսարարների գործը, հրետանցության ուժեղացումը, յեկեղեցական և աղանդավորական կազմակերպությունների ակտիվության աճումը, պալքարի սրումը իդեոլոգիական ճակատի բոլոր մասերում, և նման չե-

ընդլայնելու հաստատում են, Վոր կապիտալիստական տարրերը կատարել պայքար են սկսել սոցիալիստական հարձակման դեմ:

Վերականգնման շրջանի այդ բոլոր առանձնահատկությունները, պրոլետարիատի առջև այդ շրջանի դրած նոր խնդիրները և վերջիններիս լուծման հետ կապված դժվարությունները վկայում են, Վոր վերականգնման օրջանը մի լուրջ բեկումն է ԽՍՀՄ-ի ճեղքատկան յեւ քաղաքականացման մեջ: Այդ շրջանը՝ մեր առջև դրված խնդիրները լուծելու և այդ խնդիրների հետ կապված դժվարությունները հաղթահարելու համար, պահանջում և վերակազմել պրոլետարական դիկտատուրայի բոլոր օրգանների և բանվոր դասակարգի բոլոր կազմակերպությունների շարքերն ու աշխատանքի մեթոդները՝ դիմ ընդունելով պրոլետարական յեւ կիսապրոլետարական մասսաների ակտիվության լայն մարիլքացիան, գյուղացիության նկատմամբ պրոլետարական դեկավատության ուժեղացումը, չեւվորների յեւ միջակ գյուղացիության համալսմբում ու նրանց վոսֆի հանեւը՝ կուլակության դեմ ուղղված վեոսկան պայքարի:

Հենց այդ ուղղությունն ունեն կուսակցության, նրա կենտրոնական կոմիտեյի պլենումների վորոշումները՝ Համկ (բ)Կ-ի 15-րդ համագումարից հետո (1928 թ. ապրիլյան, հուլիսյան, հոկտեմբերյան և 1929 թ. ապրիլյան պլենումները), այն ե՝ կարմիր մասնագետների կադրեր ստեղծելու աշխատանքի ուժեղացման վերաբերյալ դիրեկտիվները և այլ դիրեկտիվներ՝ Շախտիի դատավարության առթիվ, ինքնաքննադատու-

Թյան լողունները, հուլիսյան պլենումի դիրեկտիվները նոր խորհրդային տնտեսությունների մասին, նոյեմբերյան պլենումի դիրեկտիվները կուսակցության սոցիալական կազմի բարելավման մասին, կուսակցության թյան գտման, խորհրդային ապագարատի գտման վերաբերյալ վորոշումները, չքավորների մեջ կատարվող աշխատանքին վերաբերյալ դիրեկտիվները, սոցիալիստական մրցութունը և այլն:

16-րդ կուսկոնֆերենցիայի նշանակութունը հետևյալն է.

նա իր վորոշումներով կոնկրետացրեց այն խնդիրները, վորոնք կանգնած են կուսակցության առջև՝ սոցիալիստական վերակառուցման բեկման շրջանի պայմաններում.

ժողովրդական տնտեսության զարգացման հընդամյա պլանն ընդունելով, կոնֆերենցիան տվեց սոցիալիստական ծավալված հաւանակման ծրագիրը.

վորոշեց գյուղատնտեսությունը բարձրացնելու ուղիները՝ վերակառուցման շրջանի պայմաններում, ուրվագծեց շաղկապի ճոր ձեւերի ամրացման և միջակի հարկերի թիթևացման միջոցներ.

տվեց դիրեկտիվներ բյուրոկրատիզմի դեմ պայքարելու խնդիրների մասին, վորոնք վորոշվում են, նախ՝ այն նոր պահանջներով, վոր առաջադրում են վերակառուցման շրջանի առանձնահատուկ պայմանները՝ պետական շամբողջ ապագարատի աշխատանքի վորակի նկատմամբ և յերկրորդ՝ նրանով, վոր յերկրում դասակարգային պայքարի սրման հետևանքով «պետապագարատի» բյուրոկրատական խեղաթյուրումների դեմ ուղղված պայքարը դառնում է դասակարգային պայքարի կարևորագույն ձևերից մեկը.

ուրվագծեց զործնական միջոցներ կուսակցութ-
յան զաման համար, վոր կարեւորագույն պայմանն է
կուսակցության մարտունակությունը բարձրացնելու՝
սոցիալիստական հարձակման ընթացիկ խնդիրները
լուծելու համար:

16-րդ կոնֆերենցիան վճռական հակառակած
ովեց աջ քեֆմանը և ընդդէնց, վոր ներկուսակցական
քաղաքականության գլխավոր խնդիրն է՝ կառարեւա-
պես հաղթահարել աջ վսանցը լեւ՝ հառաքողական
վերաբերմունքը գեպի նա, վորովհետեւ, շնորհիվ հա-
մաշխարհային պրոլետարական հեղափոխության զար-
գացման արդի բեկման շրջանի առանձնահատկու-
թյունների և շնորհիվ խՍՀՄ-ի տնտեսության զար-
գացման վերակառուցման շրջանի առանձնահատկու-
թյունների, աջ թեքումը,—վորը մի հարմարեցում է
բուրժուական իդեոլոգիային, վորը նախանշում է սո-
ցիալիստական վերակառուցման և խՍՀՄ-ում դասա-
կարգային պայքարի սրման հետ կապված գոյության
թյունների առջև,—ներկայումս հանդիսանում է գըլ-
խավոր վտանգը, վորն առանց հաղթահարելու անկա-
րելի յե հաջող կերպով լուծել սոցիալիստական վերա-
կառուցման խնդիրները:

Ժողովրդեւն ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՁԵՐԳՆՑՄԱՆ ՀՆԳՆՄԱՆ ՊԼԱՆԸ

Ժողովրդական տնտեսության զարգացման հըն-
դամյա պլանը, վորին հավանությունն է տվել 16-րդ
կուսկոնֆերենցիան, հանդիսանում է մեր լերկրի սո-
ցիալիստական վերակառուցման մեծ աշխատանքների

պլանը: Վերջինիս մասին կարելի չե ասել նույնը, ինչ վոր ասել եր ժամանակին Լենինը Գոբլերո-ի մշակած հիկարիֆիկացիայի պլանի մասին, այսինքն՝ դա կուսակցութեան յերկրորդ ծրագիրն է:

Ինչ խնդիրներ նպատակ ունի սպահովել կոնֆերենցիայի ընդունած հնգամյա պլանը:

Առաջին. նա չկապտ ունի ապահովել արտադրութեան միջոցների արտադրման մոֆսիմալ զարգացումը, վորովհետեւ հենց արտադրութեան միջոցների արտադրման ամենաարագ զարգացումն է կազմում յերկրի ինդուստրիացման հիմքը:

Արտադրութեան միջոցներ արտադրող արդյունաբերութեան մեջ զրոված կապիտալները կազմում են ամբողջ արդյունաբերութեան մեջ զրոված կապիտալների $\frac{3}{4}$ -էց ավելին (78⁰/₁₀): Մինչդեռ պլանի յենթակա արդյունաբերութեան ընդհանուր ամբողջ արտադրանքը, հնգամյակի ընթացքում, աճելու յե 2,8 անգամ, արտադրութեան միջոցներ արտադրող արդյունաբերութեան ընդհանուր յեկամուտն աճելու յե 3,3 անգամ: Արտադրութեան միջոցներ արտադրող արդյունաբերութեան զարգացման առանձնապես բարձր տեմպը հնարավորութիւն է կտա, հնգամյակի վերջում, թուղի (չուգունի) արտադրութիւնը հասցնել 10 միլիոն տոննի՝ ընդդեմ 1927—28 տարում արտադրված 3,5 միլ. տոննի, ածուխի արտադրութիւնը հասցնել 75 միլիոն տոննի՝ ընդդեմ 1927—28 տարվա 35 միլ. տոննի, քիմիական պարարտանյութերինը հասցնել ավելի քան 8 միլիոն տոննի, ընդդեմ 1927—28 տարվա 175,000 տոննի, ընդհանուր մեքենաշինութեան արտադրանքը հասցնել 2 միլիարդ ուրբու, գյուղատ-

տնտեսական մեքենաշինարարության արտադրանքը 1927—28 տարվա 153 միլ. ռուբլուց հասցնել 610 միլ. ռ. և արահտորհներին՝ 50—60 հազար հատի:

Ելեկտրաէներգետիկայի ընդլայնումը պլանը նախատեսում է 42 շրջանային ելեկտրոկայաններ (Դնեպրի հիդրոկայանը, առաջինը բանող ելեկտրոկայան Մալայա Վիշերայում, Մոսկվայի շրջանի ածուխով բանող Բորբիկովյան ելեկտրոկայանը, Ջուլիսի ելեկտրոկայանը Դոնեցի ավազանում և այլն): Դրանցից 30 կայանի կառուցման աշխատանքներն արդեն սկսվել են: Այդ հսկայական շինարարությունն արտադրվող ելեկտրական ուժի քանակը հնդամյակի վերջում 5 միլիարդ կիլովատտ-ժամից պետք է հասնի մինչև 20 միլիարդ կիլովատտ-ժամի:

Սեվ մեծագույն ջրային ասպարիզում յենթադրվում է մետաղագործական նոր գործարանների կառուցումը (Ուրալի Մագնիտնայա Գորա շրջանում, Կուզնեցկի ավազանի Տելբես քաղաքում, Ուկրաինայում՝ Դնեպրի և Կրիվոյ Ռոգի գործարաններ) և վերականգնվելու յեն գոյություն ունեցող գործարանները:

Ածխաբայությունների ընդլայնումը ծրագրվում է մեծ հանքահորերի կառուցումը թե Դոնեցի ավազանում, և թե Ուրալում, Կուզնեցկի ավազանում և Մոսկվայի շրջանում:

Մեքենաշինության ասպարիզում գործարանների վերակառուցումը և նորերի հիմնումը (ավտոմոբիլի գործարան, վոր արտադրելու յե տարեկան 100,000 ավտոմոբիլ, արակտորի գործարաններ Ստալինգրադում և Ուրալում, Սվերդլովսկի ծանր մեքենաշինու-

թյան գործարանը, Ռոստովի գյուղատնտեսական մեքենաների ու գործիքների գործարանները և այլն) հնարավորութուն են տալիս նախատեսելու, Վոր մեքենաշինարարութունը կաճի $3\frac{1}{2}$ անգամ, իսկ գյուղատնտեսական մեքենաշինության տրտադրանքը՝ 4 անգամ:

Քիմիական արդյունաբերության ասպարիզում ծրագրվում և քիմիական կոմբինատների շինարարութունը (Բերեզնյակի կոմբինատը Ուրալում, Յեզոր-չևիկալի Ֆոսֆորիտների գործարանը Մոսկվայի շրջանում, Դոնեցի ավազանի կոմբինատը և այլն): Փաստորեն հնգամյակի ընթացքում քիմիական արտադրության ասպարիզում հարկավոր կլինի ստեղծել նոր արդյունաբերութուն, Վորը մինչհեղափոխական Ռուսաստանում գտնվում էր միանգամայն սաղմային դրության մեջ:

Ժողովրդական ամբողջ տնտեսության հիմնական ներդրումները հնգամյակում, ըստ պլանի, կազմելու յեն 64,6 միլիարդ ռուբլի, մինչդեռ նախորդ հնգամյակում հիմնական ներդրումների ընդհանուր գումարը կազմում էր 26,5 միլիարդ ռուբլի: Արդյունաբերության հիմնական ներդրումները կազմում են 16,4 միլիարդ ռուբլի՝ ընդդեմ նախորդ հնգամյակի 4,4 միլիարդի:

Գյուղատնտեսությանը հատկացվում է 23,2 միլիարդ ռուբլի՝ ընդդեմ նախորդ հնգամյակի 15 միլիարդի, փոխադրության գործին հատկացվում է 11 միլիարդ՝ ընդդեմ նախորդ 2,7 միլիարդի, էլեկտրիֆիկացիային՝ 3,1 միլիարդ՝ ընդդեմ նախորդ 0,9 միլիարդի:

Հիմնական ներդրումների աճմանը զուգընթաց

համադատասխան կերպով աճում և ամբողջ արդյունահանության արտադրանքը, վոր 1927—28 տարվա 18,3 միլիարդից 1932—33 տարում հասնելու յե 43,2 միլիարդ ուերլու (մինչդատերազմյան արդյունահանական արտադրանքի ավելի քան 3 անգամ աճում), Գյուղատնտեսության արտադրանքը 16,6 միլիարդից հասնելու յե 25,8 միլիարդի (մինչդատերազմյան չափը դերադանցելու յե ավելի քան մեկեկես անգամ)։

Ժողովրդական ամբողջ տնտեսության զուտ արտադրանքը 24,4 միլիարդ ուերլուց հասնելու յե 49,7 միլիարդի։

Շնորհիվ տնտեսության զարգացման արագ տեմպի, վոր դերազանցում և կապիտալիստական բոլոր յերկրների զարգացման տեմպը, ելադես փոխվում և Խորհրդային Միության տեսակարար կշիռը համաշխարհային արտադրության մեջ. Թուշի (չուզուների) արտադրության ասպարիդում ԽՍՀՄ վեցերորդ տեղից անցնում և յերբորդ տեղը (Գերմանիայից և Միացյալ Նահանգներից հետո), քարածուխի ասպարիդում հինգերորդ տեղից անցնում և չորրորդ տեղը (Միացյալ Նահանգներից, Անգլիայից և Գերմանիայից հետո)։

Յեկրորդ՝ հնգամյա պլանն ապահովում և սոցիալիստական հասվածի վեռական ուժեղացումը քաղաքում յեվ գյուղում։ Սոցիալիստական հատվածի հիմնական ֆոնդերի տեսակարար կշիռը 52,7 տոկոսից բարձրանում և 68,9 տոկոսի, ընդվորում սոցիալիստական հատվածի ընդհանուր արտադրանքի տեսակարար կշիռն արդյունահանության մեջ 80 տոկոսից հասնում և 92 տոկոսի, գյուղատնտեսության մեջ 2-ից 15 տոկոսի, մանրածախ առևարի մեջ՝ 75-ից 91 տոկոսի։

ՅԵՐՐՈՐԳ՝ հնգամյա սլանի իրականացումն առա-
նշում է գյուղացեցեստության չափազանց հեռամե-
ցության վերացումը յեվ հիմնականում հացահաթ-
կային պրոբլեմի լուծումը՝ հիմք ընդունելով գյու-
ղացիական տնտեսության կոլլեկտիվացման, խորհրդա-
յին տնտեսությունների շինարարության և չքավոր
ու միջակ տնտեսություններին ոգնելու ձեռնարկում-
ների լայն զարգացումը: Ըստ սլանի, գյուղատնտե-
սության ընդհանուր արտադրանքի աճումն ավելանում
է 54 տոկոսով, իսկ նրա ապրանքային արտադրանքի
աճումը՝ 138 տոկոսով: Կոլլեկտիվ տնտեսությունների
մասն ընդհանուր արտադրանքի ասպարիզում 1-ից
հասնելու յե 11,4 տոկոսի: Գյուղատնտեսության հա-
մայնացված ամբողջ հատվածի ցանքսերի տարածու-
թյունը, հնգամյակի վերջում, հասնելու յե 27 միլիոն
հեկտարի և կադմեյու յե ցանքսերի ամբողջ տարածու-
թյան 17,5 տոկոսը (նախորդ 1932 թվականի բերքի,
յերբ համայնացված հատվածը կադմեյու յե ցանքսերի
ամբողջ տարածության 13 տոկոսը), և ապահովվելու յե
նրա տեսակարար կշռի աճումը՝ 15,5 տոկոսով՝ ընդ-
հանուր արտադրանքի մեջ և 43 տոկոսով՝ հացահա-
տիկային ժապուլթների ապրանքային արտադրան-
քի մեջ:

Գյուղատնտեսության անհատական հատվածի
թվական աճումը դադարում է, վորովհետև ծրագրված
է համայնացված հատվածի մեջ ներգրավված աղյու-
րնակությունը հասցնել 20 միլիոն մարդու:

Այդ բոլորի հետ միասին և այդ բոլորի հիման
վրա, հնգամյա սլանն ապահովում է 1) բանավոր զա-
տակարգի յեվ գյուղի առնառաքվոր մասսաների նյու-

քաղաքում ու կուլցուսական մակագրակի գգալի վերել-
 քը (հնդամյակի վերջում լիովին իրականացվելու չի
 յոթթամյա բանվորական որը, ժողովրդական լեկամու-
 տը՝ տնվորիս ղներով, 1927—28 տարվա 24,4 մի-
 լիարդ ոււրուց հասնելու չի 49,7 միլիարդ ոււրու-
 ալսինքն աճելու չի 103 տոկոսով. արդունաբերական
 բանվորների իրական (ոնալ) աշխատավարձը հնդա-
 մյակի վերջում աճելու չի 71 տոկոսով, ընդվորում ամ-
 բող լ բանվոր դասակարգի յեկամտի տեսակարար կշի-
 ուը՝ ժողովրդական տնտեսության ամբողջ յեկամտի
 նկատմամբ՝ 32,1 տոկոսից բարձրանալու չի 37 տո-
 կոսի. հոդագործ ազգաբնակության յեկամուտն աճելու
 չի 67 տոկոսով). 2) բանվոր գասակարգի ղեկավարող
 ղերի ամրացումը՝ գյուղացիության հիմնական մաս-
 սաների հետ շաղկապվելու նոր ձևերի ղարգացման բա-
 դայի վրա. 3) սրուկեսարական ղիկասուրայի ճնե-
 սական յեվ բաղաբական ղիբերի ամրացումը՝ ներ-
 քին և արտաքին դասակարգային թշնամիների ղեմ
 նրա մղած պայքարում. 4) ազգային հաճապեսու-
 քյունների յեվ հեամմաց մարգերի ու քշանների
 տնտեսական և կուլտուրական վերելքը. 5) յերկրի
 ալաքալանուկուսյան գգալի ամրացումը յեվ ալդ
 բոլորի հիման վրա՝ 6) մի լուսուր քալ ղեպի առաջ
 ալն լողունդի իրականացման ճանապարհին, վորն ա-
 սում և՛ հասնել և գերաղանցել տեխնիկական-տնտե-
 սական տեսակետից կապիտալիզմի առաջավոր յեր-
 կըրներին:

Ինդուստրիացման լարված տեմպը, նրա իրակա-
 նացումը մեր տեխնիկական հետամնացության պալ-
 մաններում, բաղամմիլին մանրագուլն գյուղացիա-

կան տնտեսությունները կուլեկտիվ աշխատանքի հիման վրա վերակառուցելու խնդիրների բարդությունը, կապիտալիստական շրջապատման միջոցառումները, ինչպես և դասակարգային պայքարի սրումը յերկրում, կապիտալիստական տարրերի ուժեղացած դիմադրությունները,— այս բոլորն ստեղծում են զգալի դժվարություններ հնդկամյա պլանի իրականացման համար: Այդ դժվարություններին հաղթահարելու համար անհրաժեշտ և լիակատար կերպով իրականացնել (ըստ հնարավորության նաև դերադանցի) վորակակաճ աճ բարձր գիրքավորումները, ի՞նչ ուղիվով են հնդկամյա պլանում, այն և՛ արդյունաբերության մեջ աշխատանքի արտադրականությունը բարձրացնել 110 տոկոսով, արդյունաբերական արտադրանքի ինքնարժեքն իջեցնել 35 տոկոսով և շինարարության արժեքը՝ 50 տոկոսով, փոխադրությունների ինքնարժեքն իջեցնել 25 տոկոսով, բերքատվությունը բարձրացնել 35 տոկոսով, ցանքսերի տարածությունն ընդարձակել 22 տոկոսով, արդյունաբերության մեջ մսխվող վառելանյութերի տեսակարար կշիռն իջեցնել 30 տոկոսով և սրահապորտի ասպարիզում՝ 13 տոկոսով, նմանապես լիովին կենսագործել կուլեկտիվ և խորհրդային տնտեսությունների շինարարության ծրագիրը, ամրացնել աշխատանքային կարգապահությունը, պայքարել գործալքումներին դեմ, ապահովել արդյունաբերությունն ու գյուղատնտեսությունը ղեկավարների կազմով և ստեղծել կամփիւ մասնագետների նոր կադրեր, բարձրացնել պլանային-կարգավորող սկզբունքի դերը ժողովրդական ամբողջ տնտեսության մեջ:

Յերկու կարևորագույն պայմաններ հանդիսա-

նում են հնգամյա պլանի իրականացման անհրաժեշտ նախադրյալը՝ Ֆ.ու.ՋիՖը՝ աշխատավորների լայնագույն մասսաների և առաջին հերթին պրոլետարիատի ահափության մորիլիզացիան, բանվոր դասակարգի միլիոնավոր մասսաների ներդրումը սոցիալիստական շինարարության և տնտեսության կառավարման գործին։ Ֆեռկրոգ՝ տնխնա հաղահարված կուսակցության հիմնական գծի իրականացման ասպարիզում նկատվող ամեն տեսակ տատանումներին, մանավանդ աջ թեքմանը և գեպի նա հաշտվողական վերաբերմունքին, վերջին կուսակցության գլխավոր վտանգին ներկա պայմաններում։ Աջ թեքումը մի նախաձեռն գծավարութունների առջև, վորոնք կապված են գյուղատնտեսության սոցիալիստական վերակառուցման և յերկրում դասակարգալին պայքարի սրման հետ։ Աջ ուղիւնիստները չեն ըմբռնում իդուստրիալի զարգացման արագ տեմպի քաղաքականություն կիրառելու անհրաժեշտությունը, վորպես միակ ուղին, վորով հնարավոր և հաղթահարել այդ գծավարությունները, չեն հասկանում բեկման շրջանի առանձնահատուկ պայմաններն ու բնույթը մեր զարգացման մեջ, ցուցաբերում են ռադիկալիզմի հատուկ թուլակամություն և այդ պատճառով տեղի յեն տալիս գոյություն ունեցող գծավարությունների առջև, կարծելով, թե դրանք կարելի ցի լուծել, հրաժարվելով արտադրության միջոցների արտադրման արագ տեմպից և վերաբաշխելով նյութական միջոցները՝ թեթև արդյունաբերության ավելի արագ զարգացման ուղղությամբ, հավասարվելով Շենդ տեղերի՝ կողմը, կրճատելով հիմնական ներդրումները, սահմանափակելով խորհրդային և կոլլեկ-

տիւմ տնտեսությունների շինարարության ընդունված տեմպը, թուլացնելով կապիտալիստական տարրերին դուրս մղելու տեմպը, հույսեր կապելով կուլակային տնտեսության զարգացմանը, շարունակ գիշումներ առնելով միջակին: Այլ ուկրոնիստների այդ գիծը հանդիսանում է «կուլակացության լենինյան քաղաքականությունից ուղղակի հրաժարվելու մի արտահայտություն»:

Այդ պատճառով կոնֆերենցիան մատնանշեց, վոր «միմիայն անխնա հակահարվածը բայլընիկական հիմնական դժի կիրառման ասպարիզում նկատվող ամեն տեսակ տատանումներին, — մի գծի, վորի իրականացումը նշանակում է գյուղացիության հետ բանվոր դասակարգի դաշինքի ամրացումը՝ բանվոր դասակարգի ղեկավարող դերի ել ավելի ուժեղացմամբ, — կարող է ապահովել հնգամյա պլանի առաջադրած սոցիալիստական շինարարության խնդիրների լուծումը»:

ԳՅՈՒՂԱՏՆՑՆԵՍՈՒԹՅԱՆ ԲԱՐՉՐԱՑՄԱՆ ՈՒՂԻՆԵՐԸ ՅԵՂ ՄԻՋՆԻԻ ՀԱՐԿԻ ԹԵԹԵՂԱՏՈՒՄԸ

Կոնֆերենցիան ուշի-ուշով քննարկեց գյուղատնտեսության բարձրացման և միջակի հարկերի թեթեւացման հարցերը:

Կոնֆերենցիան գտավ, վոր վերականգնման շրջանի և ժողովրդական տնտեսության վերականգնման առաջին քայլերի արդյունքները գյուղատնտեսության մեջ արտահայտվեցին նրանով, վոր չքավոր և միջակ տնտեսությունները տեղ դարձան վեճ միայն իրենց շնչապատկան հողերին, ալլև նախկին կալվածատիրական, նրանց հանձնված պետական հողերի մեծ մաս-

սին և կուլտիւային այն հոգերին, վորոնք խլված ելին կուլտիւներէց, արտահայտվեցին միջակի, վորպես հոգագործութեան կենարոնական անձնավորութեան, ամբողջամբ, չնայած գլուղի հարաճուն շերտավորման, վորն այդպիսով պրոլետարիատի գիկատատուրայի որովայն բնույթ և կրում, քան կապիտալիզմի շրջանում։ Ապա այդ արդունքներն արտահայտվեցին նրանով, վոր աճեց չքավոր և միջակ անտեսութեաններէ ապահովածութեանը արտադրութեան միջոցներով, բարձրացավ նրանց ազրիկուլտուրական մակարդակը, ընդարձակվեցին տեխնիկական մշակույթների ցանքսերը, զարգացավ գլուղատնտեսութեան ինդուստրիացումը, զարգացավ ներդուղային և միջդուղային հողաշինարարութեանը, ընդարձակվեց բազմադաշտ ցանքսաշրջանի տարածութեանը, աճեց գլուղատնտեսական մեքենաների և հանքային պարարտանութեան հալթայիւումը, աճեց գլուղացիական տնտեսութեան կոոպերացումը, ձեռնարկվեց խորհրդային տնտեսութեանների կազմակերպման և կոլլեկտիվ տնտեսութեանների զարգացման։ Այդպիսով գլուղատնտեսութեան մեջ գոյութեան ունեն վերակառուցման բնույթ կրող մի շարք պրոցեսներ, վորոնք հիմնովին հիւքում են աշխրհման ներկայացուցիչների արծարծած տեսութեանը՝ գլուղատնտեսութեան իբրև թե տեղի ունեցող «գեգրադացիայի» (անկման) պրոցեսների մասին։

Գլուղատնտեսութեանը դեպի անկում չի դիմում, այլ զարգանում և. սակայն նրա զարգացումն ընթանում և չափազանց դանդաղ տեմպով, վորովհետև մասնը և մանրագույն գլուղատնտեսութեանը վերինաստիճանի կոտորակային և, և այդ կոտորակայնութեան

շնորհիւ դուղատնտեսական աշխատանքի արտադրականութիւնը չափազանց ցածր է, այդ պատճառով եւ սահմանափակ հնարավորութիւններ կան այդ ասպարիզում դուղատնտեսական մեքենաներ, արհեստական պարարտանութիւն և ավիի բարդ ագրոմիջոցներ գործադրելու: Գյուղատնտեսութեան հենց ծայրահեղ կոտորակացնութիւնը և նրա տեխնիկական հետամնացութիւնը, նրա կիսանատուրալ բնույթը կարևորագոյն պատճառներն են, վոր նրա զարգացման տեմպը չափազանց յետ է մնում արդյունաբերութեան զարգացման տեմպից և սոցիալիստական շինարարութեան պահանջներէից: Այդ հանգամանքն առանձնապես սուր կերպով անդրադառնում և հացահատիկային տնտեսութեան վրա, վորը չի կարող աղբուր չհանդիսանալ մեր տնտեսական դժվարութիւնների համար:

Այլ թեքման ներկայացուցիչների կարծիքով՝ այդ դժվարութիւնների գոյութիւնը վիայում է, վոր մենք չափից դուրս ծավալում ենք ինդուստրիացումը, խորհրդային և կոլլեկտիւ տնտեսութիւնների շինարարութիւնը, և չափից դուրս հուսկ ենք սալիս կուլակին: Ժամանակին աջ թեքման ամենից ավելի ամբողջական ներկայացուցիչներից մեկը՝ Ենկ. Ֆրոմկինը հայտարարել էր, վոր «կուլակային տնտեսութիւնն առաջիմ դեռ պետք է մեզ», վոր այդ իսկ պատճառով մենք չպետք է խոչընդոտ հանդիսանանք նրա արտադրութեանը, վոր մեզ համար միևնույն է, թե վճրտեղից ենք ստանում մենք մի ավելորդ միլիոն տոնն հացահատիկ՝ կոլլեկտիւ և խորհրդային տնտեսութիւններից, թե կուլակից: Հարկավ դա այնպիսի մի տեսակետ է, վորը հացահատիկային դժվարութիւններից չէլք է

փնտառում գլուղի զարգացման կապիտալիստական ուղիները ծավալելով:

Հառկապես ներկայումս, յերբ մեր անտեսությունն անցավ իր վերականգնման շրջանից, առանձնապես սուր բնույթ ունի գյուղատնտեսական խոշոր արտադրության զարգացման հարցը: «Վերականգնման շրջանը հիմնականում վերջանալիս, ասում ե կոնֆերենցիայի բանաձևը, չերեան են գալիս մանր տնտեսության զարգացման և մանավանդ նրա ապրանքայնության աճման սահմանափակ հնարավորությունները՝ նրա տվյալ չափերի և արտադրության յեղանակների պայմաններում»:

Այդ իսկ պատճառով ներկայումս առանձնապես սուր բնույթ ունի գյուղացիական տնտեսության զարգացման ուղիների հարցը, ալն հարցը, թե ինչ ճանապարհով պետք է ընթանա գյուղացիության մեջ խոշոր արտադրություն ստեղծելու պրոցեսը՝ արդյոք կուլակային տնտեսությունների հետագա աճմամբ և ամրացմամբ և գյուղացիության հիմնական մասսայի զգալի քաջացմամբ ու սղքատացմամբ՝ կապիտալիստական խոշոր տնտեսությունների ստեղծման ուղիով, թե համաձայնացված խոշոր հողագործության ստեղծման ուղիով:

Այլ թեքման ներկայացուցիչներն ընկնում են գլուղի կապիտալիստական զարգացման կապանքներն արձակելու ուղին, չենթարկվելով մանր-բուրժուական տարերքի ներգործությանը և այդպիսով շեղվում են կուսակցության հիմնական գծից՝ կուսակցության քաղաքականությունը բուրժուական իգիտողիային հարմարեցնելու ուղղությամբ: Հինց այդտեղից է բղխում

նրանց վայնասուճը «գլուղացիական տնտեսության անկման» մասին, ալն մասին, թե կուսակցութիւնը վարում է գլուղացիութեան ռազմական-ֆեոդալական շահագործման» քաղաքականութիւնը:

Վերականգնման շրջանի պայմաններում գլուղատնտեսութեան զարգացման ուղիները հարցն առանձնապէս սուր բնութիւն ունի: Զարգացման սոցիալիստական ուղին նշանակում է կուլակային տնտեսութեան դուրս մղումը, նրա անկումը: Այլ ուղիներստեղծել յենթարկվելով բուրժուական իդէոլոգիային, հակված են կուլակային տնտեսութեան անկումը համարել գլուղատնտեսութեան անկում, կուլակին դուրս մղելու գիծը, վոր վարում է կուսակցութիւնը, նրանք համարում են չքավոր և միջակ անհատական տնտեսութիւններին ոգնելուց հրաժարում, գլուղատնտեսութեան զարգացման կապիտալիստական ուղուն սոցիալիստական ուղին հակադրելը նրանք ընդունում են վորպէս չքավոր և միջակ անհատական տնտեսութիւնների զարգացման հակադրումը կոլլեկտիվ և խորհրդային տնտեսութիւնների զարգացման: Այնինչ կուսակցութիւնը խորհրդային և կոլլեկտիվ տնտեսութիւնների զարգացումը չի հակադրում չքավոր և միջակ անհատական տնտեսութիւններին ոգնելու գործին:

Կուսակցութիւնը յիշում է ալն հանգամանքից, վոր «խորհրդային և կոլլեկտիվ տնտեսութիւնների մաքսիմալ հնարավոր զարգացման պայմաններում, մոտակա տարիներում գլուղատնտեսական արտադրանքի հիմնական աճումը տալիս յեն չքավոր և միջակ անհատական տնտեսութիւնները, վոր մասը տնտեսութիւնը դեռ չի սպառել և շուտով չի սպառի

իր ունեցած հնարավորութիւնները: Մակայն միև-
նույն ժամանակ կուսակցութիւնը տեսնում ե չքա-
վոր և միջակ անհատական տնտեսութիւնների զար-
գացման հնարավորութիւնների սահմանափակ լինելը,
տեսնում ե, վոր դուրդատնտեսութեան ծայրահեղ հե-
տամնացութիւնը չի կարելի հաղթահարել միմիայն
այդ անհատական տնտեսութիւնների զարգացմամբ.
կուսակցութիւնը տեսնում ե նաե, վոր չի կարելի
տնտեսութեան կապիտալիստական տարրերի դուրս
մղելը համադրել կուլակալին տնտեսութիւնների զար-
գացման ծրագրերի հետ, ուստի կուսակցութիւնը
արդէն 15-րդ համագումարում մասնանշեց, վոր
«ներկա շրջանում գլուղացիութեան անհատական մանր
տնտեսութիւնները միացնելու և խոշոր կուլիկալի-
ների վերածելու խնդիրը պետք ե առաջադրվի վորպէս
կուսակցութեան հիմնական խնդիրը գլուղում: Հենց
այն պատճառով, վոր աջ ուկրոնիստները դեմ են 15-րդ
համագումարի այդ հիմնական գիրեկտիվին, նրանք՝
հանձինս ընկ. Ֆրումկինի, ժամանակին առաջադրեցին
«յետ, դեպի 14-րդ համագումարը» լոզունդը, այսինքն
դեպի յետ կուսակցութեան հիմնական այն խնդրից,
վոր առաջադրել ե 15-րդ համագումարը գլուղի
նկատմամբ:

16-րդ կոնֆերենցիան մասնանշեց, վոր «Միայն
այդպիսով, գուգակցելով արմատական յեղ կարեվորա-
գույն խնդրի՝ սոցիալիստական խոտոր հողագործու-
թիւնը կազմակերպելու խնդրի լուծմամբ առիւտեանը
օտրեայիմ չբավոր յեղ միջակ անհատական սեռետու-
թիւններից առարա լայն, կազմակերպչական, օնխ-
նիկական յեղ սեռետական ոգնութիւնը ցույց տալու

հետ և կուլակի աճման հետզհետե ուժեղացող սահմանափակումով ե, վեր կուսակցութիւնը կարող ե կենսագործել իր առջև դրված խնդիրը, այն ե՝ դառնալ գլուղատնտեսական աշխատանքի արտադրականութիւնը բարձրացնելու գործի կազմակերպողն ու ղեկավարողը:

Այլ ուկրոնիստները զրպարտում են կուսակցութեան դեմ, պատկերացնելով նրա քաղաքականութիւնը գլուղում վորպես մի սահում դեպի տրոցկիզմի դիրքերը, տրոցկիզմի, վորն աշխատում եր կուսակցութեան վզին փաթածել գլուղացիական մանր տնտեսութեան սոցիալիստական արդունաբերութեան կողմից «կլանելու» տեսութիւնը, այն տեսութիւնը, թե գլուղացիական մանր տնտեսութիւնը պետք ե համարվի «արդունաբերութեան դադութը»: Իրոք դա մի զագրելի զրպարտութիւն և կուսակցութեան դիմ, վորովհետեւ, ինչպես 16-րդ կոնֆերանցիան մատնանշեց,

«Խորհրդային լերկրում համայնացված խոշոր տնտեսութեան զարգացումը տեղից ունենում վոչ թե մանր և մանրագոյն տնտեսութիւնների կլանումով, նրանց կործանմամբ, վոչնչացմամբ և քայքայմամբ, վոչ թե նրանց դեմ պայքարելով, այլ նրանց տնտեսական բարձրացումով, աճումով, առաջ քաշելով դեպի տեխնիկայի, կուլտուրայի և կազմակերպութեան բարձրագոյն մակարդակը: Համայնացված խոշոր տնտեսութիւնը չի հակադրվում չքավոր և միջակ անհատական տնտեսութիւններին վորպես նրանց թշնամի մի ուժ, այլ կապվում ե նրանց հետ վորպես բոլորութեան մի ազդելու նրանց համար, վորպես աջակցութեան կազմակերպիչ նրանց աստիճանաբար միանալու

և խոշոր տնտեսութիւնն կազմելու գործում: Դրան համապատասխան, կուսակցութիւնը կատարում է իր գործնական աշխատանքը գլուղում՝ զուգակցելով չքավոր և միջակ տնտեսական տնտեսութիւններին ցույց տալով տնտեսական, տեխնիկական և ագրիկուլտուր ունեւթիւնը՝ հիմնված իր տնտեսութիւնը բարելավելու նրա տնտեսական շահագրգռվածութիւն վրա, — ունեւթիւն և կուլիկալով խոշոր հողագործութիւն գիրքերի ամբողջման և ընդարձակման հետ:

Ժողովրդական տնտեսութիւնն վերակառուցման աշխատանքի լայն ծավալման անցնելը վոչ միայն յերևան և բերում գլուղացիական մանր տնտեսութիւն զարգացման հնարավորութիւնների սահմանափակ լինելը, այլև միևնույն ժամանակ ստեղծում է նախագրելաներ, վարոնց վրա հենվելով հնարավորութիւնն և ստացվում լայն ծավալել գլուղատնտեսութիւն սոցիալիստական վերակառուցման, գլուղացիական տնտեսութիւնների կուլիկալով աշխատանքի անցնելու գործը: Այդ աշխատանքի ասպարիզում խորհրդային իշխանութիւնը և կոմմունիստական կուսակցութիւնը հենվում են արդիւնաւորութիւն արագ զարգացման և մասնավորապէս գլուղատնտեսական մեքենաների արտադրութիւն արագ աճման վրա, ժողովրդական տնտեսութիւնն ալանալին կարգավորման հողի ազգայնացման վրա, վոր եժանացնում է գլուղատնտեսական արտադրութիւնը, գլուղում կապիտալիզմի աճման սխտեմատիկ սահմանափակման վրա, վոր փրկում է չքավորին և միջակին կուլիկալին ստրուկ լինելուց: Խորհրդային իշխանութիւնը և կոմմունիստական կուսակցութիւնը հենվում են արտադրական կոոպերաց-

ման աճման և խոշոր տնտեսությունների առավելությունները չքավորների ու միջակների համար արտագրական պրոցեսների միացմամբ, ոգտագործելուն հնարավորութեան վրա, վարկի վրա, և վերջապէս անպայման աշակցութեան վրա, վոր ցույց են տալիս բանվոր դասակարգը և գյուղի աշխատավոր մասնաները կուսակցութեան քաղաքականութեանը՝ գյուղատնտեսութեան բարձրացման ասպարիզում:

Այլ ուկրոնիստները չեն տեսնում այն նոր հտապը, վոր թեակոխել ենք մենք մեր տնտեսութեան զարգացման ճանապարհին, նրանք չեն տեսնում ուրոնտարական ու՝ տութեան հնարավորութեանները՝ ազդեցութեան գ. սլու գյուղի. զարգացման ուղիների վրա, չեն տեսնում, վոր ուժեղացել է գյուղի չքավոր և միջակ խավերի ձգտումը դեպի արտագրական կոոպերացումը և կոլլեկտիվացումը: Դրան ապացույց կարող է ծառայել նրանց մատնանշումը Լենինի այն խոսքերի վրա, թե՛ «չի կարելի միանգամից զուտ և նեղ կոմմունիստական գաղափարներ մտցնել գյուղը: Մինչև վոր մենք գյուղում նշուլթական հիմք չունենանք կոմմունիզմի համար, այդ, կարելի չէ ասել, կլինի կոմմունիզմի կործանումը»: Նրանք լուութեան են մատնում այն հանգամանքը, վոր Լենինը նաև ասում էր, թե «Յեթե մենք կարողանայինք տալ 100 հազար առաջնակարգ տրակտորներ, հայթայթել նրանց բենզին, հայթայթել նրանց մեքենավարներ (զուք շատ լավ գիտեք), վոր առաջիմ այդ մի ֆանտազիա չէ), ապա միջակ գյուղացին կասեր. «Յես կոմմունայի (այսինքն կոմմունիզմի) կողմնակից եմ»: Բայց այդ հո, այժմ արդեն ֆանտազիա չի, գյուղին մենք տվել ենք տր-

գին 36 հազար տրակտոր, խոկ հնգամյակի վերջում միայն մեր յերկրում արտադրվող արականորների թիվը հասնելու չե տարեկան 50—60 հազարի: Պարզ և, վերահասուցման շրջանը նշանակում է, գյուղում ստեղծվում է նյութական բազա կոմմունիզմի համար, վոր այդ պատճառով այժմ նոր ձևով պետք է դրվեն շաղկապի հարցերը: Յեթե մինչև այժմ գյուղի հետ զոդումը հիմնված էր առավելապես փոխանակության վրա, ապա այժմ ծաղում է աճում են գյուղացու հետ պրոլետարիատի շաղկապի նոր ձևերը: Վերջիններս արտահայտվում են բանվոր դասակարգի և գյուղացիության հետզհետե աճող արտադրական կապերով և լրացնում են շաղկապի հին ձևերը: Շաղկապի նոր ձևերի որոք իրադրծման հնարավորության հարցում վճռական նշանակութուն ունի արգյունարերության հետապա դարգացումը:

Զարգացման ներկա շրջանում, շաղկապի նոր ձևերը վճռական նշանակութուն պետք է ստանան:

Շաղկապի կարեւորագույն ձևերը, վորոնց նշանակութունը տարեցտարի մեծանալու չէ, հետեւյալներն են.

ա) նոր խորհրդային ճեփեսութլունների կազմակերպումը և հին խորհրդային տնտեսութլունների բարելավումը վորպես գյուղատնտեսական ֆարրիկներ և վորպես չքավոր ու միջակ անհատական գյուղացիական տնտեսութլուններին բաղմակողմանի ոգնութլուն հասցնելու կենտրոններ.

բ) նոր կոլեկտիվ ճեփեսութլունների ստեղծումը և հների դարգացումը վորպես բաժան-բաժան գյուղացիական տնտեսութլունների արտադրական կո-

ուպերացման և համայնացված տնտեսություններ կազմելու բարձրագույն ձևեր.

դ) մեքենացիների յնձ սրակտորների պետական ու կոոպերատիվ վարձակալանների ցանցի լայն զարգացում վորպես անհատական տնտեսությունների ամբողջ մասսայի արտադրական կարեւորագույն պրոցեսներին համայնացման մեթոդներինց մեկը.

դ) արտադրական կոոպերացման ամեն կերպ զարգացումը նրանում համայնացված աշխատանքի տարրերի հարաճուն ուժեղացմամբ.

ի) գյուղատնտեսական մեքերքների մասսայական կոոպերացիայի եւ ավելի զարգացումը, վոչ միայն վորպես գյուղատնտեսության զարգացման համաձայնեցում արդյունաբերության հետ, այլև վորպես չքավոր և միջակ տնտեսությունների արտադրականության մակարդակի բարձրացման մեթոդ.

զ) Պետական և կոոպերատիվ որդանների աշխատանքի զարգացումը մանր և մանրագույն տնտեսությունների բերեալության բարձրացման առաջնորդում, վորպես մի միջոց՝ որտապործելումանր և միջակ տնտեսությունների արտադրականությունը բարձրացնելու դեռ գոյություն ունեցող ուղիներն ու հնարավորությունները (հողաշինարարություն, վարձակալություններ, սերմագտման կայաններ, նորագման արհեստանոցներ, պալքար ֆասսատուների դեմ, գյուղացիական հասարակ սերմերի փոխարինումը ընտիր սերմերով և այլն):

Կոնֆերենցիան 1) ուրվագծեց շաղկապի նոր ձևերի ամրացման և միջակի հարկերի թեթեւացման կարևորագույն միջոցներ, վորոնցինց առանձնապես

ընդգծեց մի կարեւոր խնդիր, այն է՝ դեկրետում նախատեսված ժամկետներում և նրանում մատնանշված չափերով կիրառել այն միջոցները, վորոնք ապահովում են հնգամյակի վերջում մեր չեղչում բերքատուլութւնն բարձրացումն առնվազը 30—40 տոկոսով (ավելի կարճ ժամանակամիջոցում հողաշինարարութւնն ավարտումը, հասարակ սերմերի փոխարինումը ընտիր տեսակավոր սերմերով, բոլոր հացահատիկների զտման և տեսակավորման միջոցներ, ֆրասատուների դեմ պաշտարելու միջոցների արագորութւնն ընդարձակում, վարձակաջանների և նորոգման արհեստանոցների ցանցի ընդարձակում, ամենապարզ ագրիկուլտուր ձեռնարկումների տարածում, գյուղատնտեսական գիտելիքների տարածում և գյուղատնտեսական ուղնութւնն ուժեղացում, 2) հավանութւնն ալից գյուղմիասնարկի որինքի հիմնական սկզբունքներին և միջակի հարկերի թեթեացման նպատակով կիրառվող ձեռնարկումներին, Վորոնք հացի գնի արդեն կիրառված բարձրացման հետ միասին, պետք է ել ավելի շահագրգռեն միջակին այն ձեռնարկումների իրականացմամբ, վորոնք բարձրացնում են նրա տնտեսութւնն կուլտուրական և տեխնիկական մակարդակը», 3) ալից մի շարք դիրեկտիվներ գյուղատնտեսական կոոպերացիայի աշխատանքների համար. գտնելով, վոր նրա աշխատանքն առ այժմ դեռ շէի կարող գոհացուցիչ և քաղաքար համարվել, թե կոլլեկտիվ խոշոր տնտեսութւնն առումը կաղմակերպելու և նրան աշակցելու գծով, և թե չքավոր ու միջակ անհատական տնտեսութւններին ագրիկուլտուրական ու տեխնիկական ուղնութւնն ցույց տալու գծով» և մատնանշեց, վոր կոոպերացիան պետք է գտնա գյուղա-

անտեսական կոռուպցիայի արտադրական աշխատանքի կարևորագույն մեթոդներից մեկը դյուղատնտեսութեան բարձրացման և նրա վերականգնման բնագոյութեամբ, 4) կոնֆերենցիան լիովին հաժանութեան տվեց կենտրոնի արհեստի վորդուհներին խորհրդային նոր անտեսութեաններ կազմակերպելու մասին, վորոնք արտադրական ծրագրի, հնգամյակի վերջում, արտադրելու լին վոչ պակաս քան 1640,000 տոնն ապրանքային հացահատիկ: կոնֆերենցիան անհրաժեշտ համարեց հնգամյակի վերջում Զերնոտրեստին հատկացնել 10 — 12 միլիոն հեկտար հող և ցուցումներ տվեց հին խորհրդային անտեսութեանների աշխատանքը բարելավելու մասին, 5) գտնելով, վոր կոլտնտեսութեաններն աճում են իրենց դյուղացիական մասսաների, այն ել վոչ միայն չքավոր, ալլև միջակ մասսաների ինքնագործունեութեան և ցածից բղիտղ նախաձեռնութեան հիման վրա, և վոր խոշոր հողագործութեան առավելութեաններն արդեն ներկայումս իսկ արտադրվում են կոլտնտեսութեաններում, կոնֆերենցիան մատնանշեց, վոր անհրաժեշտ ե ուժեղացնել կոլտնտեսութեաններին մեքենաներ և մանավանդ տրակտորներ հալթայթելու զործը. ուժեղացնել արտադրական պրոցեսաների համայնացման աշխատանքը համայնական հողամշակման ընկերութեաններում, ամին կերպ աշակցել ամբողջ դյուղերի աշխատանքի կոլլեկտիվ ձևերի անցնելու նախաձեռնութեանը Սյոդ նպատակով ոգտագործելով կոնտրակտացիան, մեքենաների ու տրակտորների վարձակալանները և խմբերը, աշակցութեան ցուց տալ հին կոլտնտեսութեանների ամրացմանը, կոլտնտեսութեաններին

ողնելիս առավելութուն տալ խոշոր կոլանտեսութ-
յուններին, ուժեղացնել կոլանտեսությունների ընդ-
հանուր քաղաքական և կուլտուրական աշխատան-
քը և ստեղծել մասնագետների և կազմակերպիչների
կադրեր կուլեկաիվ ու խորհրդային անտեսություն-
ների համար և ուժեղացնել կոլանտեսությունների
բաղմահողմանի ողնությունը չքավոր և միջակ անտե-
սություններին: Վերջապես կոնֆերենցիան մի շարք
գիրնկաիվներ ավելց խորհրդային որպանների, մասնա-
վորապես խորհուրդների և հողբաժինների գյուղա-
տնտեսական հանձնաժողովների աշխատանքը բարե-
լավելու մասին, ինչպես և մասնանշեց չքավորների
շարքերում աշխատանքն ուժեղացնելու անհրաժեշտու-
թյունը:

Գյուղատնտեսության բարձրացման ուղիներին
վերաբերյալ բանաձևում կոնֆերենցիան մատնաշեց և
դատադարտեց ողների կարևորագույն սխալները դյու-
ղացիական հարցում: Այդ սխալներն արտահայտվեցին
նրանով, վոր աղերը ձգտում են դանդաղեցնել և շեղել
կուլեկաիվ ու խորհրդային անտեսությունների դար-
դացումը, ձգտում են կուսակցության ղեկավարի դեմ
արշավանքն ուժեղացնելու՝ դիժը փոխարինել կուլակի
հետ խաղաղ կենակցության և ղեկավարի սոցիալիզ-
մի մեջ ներաճման քաղաքականությամբ, նահանջում
են կուլակի առաջ, ծածկելով իրենց նահանջը միջակ-
ների հետ դաշինքի ամրացման աղադակներով, ժըխ-
տում են առևտուրը պետական կարգավորման յենթար-
կելու անհրաժեշտությունը, ժխտում են չքավորու-
թյան ինքնուրույն կազմակերպման դերն ու նշանա-
կությունը, չեն հասկանում շաղկապի նոր ձևերը, ըն-

դուռնում են անընդհատ դիջումներ անելու տեսությունը, աջիւր, վորոնք շեղվում են լենինյան այն ուսմունքից, թե բանվոր դասակարգը պետք է դաշինք կնքի գյուղացիութեան հետ՝ բանվոր դասակարգի ղեկավարութեան ներքո, և մոռանալով այդ դաշինքում պրոլետարիատի ղեկավարող դերը, հանգում են այդ դաշինքի չափազանց անորոշ հասկացողութեան:

ՌՈՒՐՈՒԿԱՅԻՆ ԳԵՄ ՄՂՎՈՂ ՊԱՅՔԱՐԻ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ ՅԵՎ ՆՐԱ ՄԱՏԱԿԱԽՆԻՐՆԵՐԸ: ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ ՋՏՄԱՆ ՀԱՐՑԸ

Բյուրոկրատիզմի դեմ պայքարելու և կուսակցութեան դոման հարցերն ամենատեղաւ կերպով կապված են 16-րդ կոնֆերենցիայի քննութեան առաւելա դարձած այլ հարցերի հետ, պրոլետարական դիկտատուրայի բոլոր որդանների և բանվոր դասակարգի բոլոր կազմակերպությունների շարքերի և աշխատանքի մեթոդների վերակազմման խնդրի հետ: Պետական ապարատի աշխատանքի վորակի բարձրացումն անհրաժեշտ պայման է հանդիսանում լուծելու վերակառուցման շրջանի բոլոր խնդիրները և կենսագործելու ժողովրդական տնտեսութեան դարգացման հնգամյա պլանը, վորովհետեւ ինդուստրիացման արագ տեմպի կիրառումը և գյուղատնտեսութեան սոցիալիստական վերակազմման ձեռնամուխ լինելը նոր պահանջներ են առաջադրում ամբողջ պետապարատի աշխատանքի վորակի նկատմամբ (պարզացնել այն, եօանացնել, վերացնել կառավարման հնացած ձեւերը, վճարբար հաղթահարել անշարժութիւնը, քաջքուկը, բյուրոկրատական ճնշումը,

«Վոխադարձ չերաշխափորությունից» բղխող անպատասխանատվությունը, անուշադիր վերաբերմունքը դեպի աշխատավորների կարիքները, անխնա վնասել տալն չինտիլիկներին, վորոնք միահյուսվում են կուլակի ու նեպոմանի հետ կամ չգիտեն դիմադրություն ցույց տալ կապիտալիստական հակահարձակմանը և դործնականում իրականացնել կուսակցության գիծը)։

Մյուս կողմից, պետական ապսպարատի բյուրոկրատիկ խեղաթյուրումներն արտահայտություն են դառնում այն գրոհի, վաղ գործում են բանվոր դասակարգի վրա նրա դասակարգային բեռամիները։ Դեռ 15-րդ համագումարը մասնանշել էր, վոր քաղաքի և գյուղի կապիտալիստական տարրերը, սոցիալիստական հարձակմանն իրենց ցուցաբերած դիմադրության ժամանակ, միանում են խորհրդային և տնտեսական ապսպարատի միջանի բյուրոկրատիկ տարրերի հետ։ Այդ պատճառով 16-րդ կոնֆերենցիան ընդգծեց, վոր «կուսակցության և խորհուրդների պայքարը պետական ապսպարատի բյուրոկրատիկ խեղաթյուրումների դեմ, վորոնք հաճախ աշխատավորների լայն մասսաներից ծածկում են պրոլետարական պետության խակական բնությունը, դառնում և դասակարգային պայքարի կարևորագույն ձևերից մեկը»։

Կոնֆերենցիան նշեց վերջին ժամանակներս ձեռք բերված հաջողությունները բյուրոկրատիզմի դեմ մղվող պայքարում։ Նա առաջին տեղը տվեց այն հաջողություններին, վորոնք ձեռք են բերվել արդեն կուսակցության առաջագրած ինքնաքննադատության լոզունգի հետևանքով, չնայած վոր դրա զարգացման ճանապարհին առաջիմ դեռ առաջին քայլերն են ար-

ված: Ապա կոնֆերենցիան մատնանշեց բյուրոկրատիզմի դեմ ուղղված պայքարի ալն հաջողությունները, վորոնք ձեռք են բերվել արտադրական խորհրդակցությունների աշխատանքի հետևանքով, մատնանշեց խնայողության ռեֆիմի համար մղվող պայքարի նշանակութունը, պլանացման գործի վորոշ բարելավումը, ԲԳՏ աշխատանքներին հարյուր հազարավոր բանվորների և ծառայողների ներգրավումը:

Սակայն կոնֆերենցիան դառով, վոր այդ նվաճումները ձեռնարկն առաջին, այն ել վոչ բավարար մի մոտեցում են պետական ապագարատի բարելավման գործին, ապագարատի, վորը վոչ միայն դեռ շարունակում ե լինել բարդ, թանդ և բյուրոկրատիկ, այլև ճշատ հաճախ աշխատում ե մեր դեմ (Լենին):

Կոնֆերենցիան պետապագարատի նորոգման չերեք հիմնական ուղղություն մատնանշեց.

1. Փաստական կառարման սեռազումը, վորը դառնում ե պետապագարատի բարելավման ամբողջ աշխատանքի ամենակարևոր մասը՝ համաձայն Լենինի ցուցումին, թե՛

«ստուգել մարդկանց և ստուգել փաստական կատարումը—այդ ե, դարձյալ այդ ե և միմիայն այդ ե ներկայումս ամբողջ աշխատանքի, ամբողջ քաղաքականության առանցքը»:

2. Պետապագարատի անհնալիս կազմի բարելավումը, եախ՝ գտելով նրան քայքայված տարրերից, խորհրդալին օրենքները խեղաթյուրող, կուլակի և նեպոմանի հետ միահյուսվող տարրերից, այնպիսի տարրերից, վորոնք խանգարում են կռիվ մղել քաղքշուկի դեմ և ծածկում են ալն, վորոնք բյուրոկրատի-

տաբար են վերաբերվում աշխատավորները կենսական կարիքներին, մաքրել տպարատը վառնիչներէց, կաշառակերներէց, սաքոտածնիկներէց, ֆլասարարներէց, ծուլներէց, ընդվորում այդ դառմը պետք է կատարվի նախ և առաջ և դիտավորապես աշխատանքի վորակի գնահատման հիման վրա և վոչ թէ միայն դասակարգային ծագման հաականիշներով, չեբրոգ՝ արծակվածներին փոխարինելով այնպիսի նոր կադրերով, վորոնք աճել են ֆարբիկներում և գործարաններում և խորհրդային ստորին աշխատանքի ասպարիզում, բարելավելով առաջնականների ընարությունը, պատրաստելով նրանց, ուշագիր վերաբերմունք ապահովելով նրանց աշխատանքին՝ հիմնարկների ու ձեռնարկությունների ղեկավարների կողմէց. չեբրոգ՝ սիստեմատիկաբար ուսումնասիրելով խորհրդային տպարատի կազմը, հաշվառման կազմակերպումը և աշխատակիցների ընարությունը. չորոգ՝ վճահական պայքար մղելով այնպիսի յերույթներէ դեմ, յիրը «կառավարման գործը լըջոբեն չսովորոզ յեվ սովորել չցանկացող, վայրիվերո աօխասող կոմմունիստները, չքափանցելով նրանց եամննարարված աօխասանքի եյուրյան մեջ, օաս դեպքերում դառնում են մի պոչ, մի վարագույր՝ խելոմ սաքոսամքիկների յեվ վնասարարների համար», վորովհետեւ «այնպիսի կոմմունիստները, վորոնք յերեակայում են, թե իրենք ղեկավարում և կառավարում են, իրոք հանդիսանում են ուրիշի մըտքերի և առաջարկների տակ կնիք խփողներ, կեղծ կոմմունիստներ, վորոնք մեծագույն ֆլաս են հասցընում սոցիալիստական շինարարությանը»:

Կոնֆերենցիան վորոշեց, վոր լայն կոմմուն-

ճիստների նկատմամբ, վորոնց աշխատանքի սեուզումը հաստատել է նրանց ամպեոֆոլոլոնը պետական կառավարման գործի համար, անհրաժեշտ է ամենազգուշացնել կերպով վերջ տալ մի հիմնարկից մյուսը յեվ մի օրջանից այլ օրջան փոխադրելուն, վոր կատարվում է ներկայումս: Այդ միայն վերջնականապես կարստի յե հասցնում նրանց յեվ միջնակույն ժամանակ խոչընդոտ է հանգիստացում ապարատի աշխատանքի բարելավմանը: Նրանց պեթ է անպայման վերադարձնել ըստ իրենց մասնագիտության աշխատելուն:

Յ. Կառավարման սիստեմը համապատասխան դարձնել մեր ճեշեստության սիստեմին յեվ սոցիալիստական ժողովրդության պահանջներին: Այդ նպատակով պետք է ապահանտրոնացնել ոպերատիվ ֆունկցիաները, միաժամանակ կենտրոնացնելով պլանավորումն ու ղեկավարութունը՝ հիմնական հարցերում. բարելավել արդյունաբերության և տրանսպորտի կառավարումը, մասնավորապես իրականացնել միանձնաբար կառավարելու դիրեկտիվը, պետք է ել ավելի կրճատել ապրանքի շրջանառության ծախսերը, ապահանտրոնացնել ոպերատիվ ֆունկցիաներն առևտրի ասպարիզում, բարելավելով պլանավորումը, կրճատելով շրջանառության ողակները և այլն. բարելավել ժողովրդական տնտեսության ֆինանսավորման և վարկավորման սիստեմը, ավելի արագ կիրառել մեր ապարատում կառավարման տեխնիկայի նվաճումները, մացնել դիտական-նացրոնալիզատորական մեթոդներ՝ արտադրության պլանավորման և կառավարման բոլոր բնագավառները. ել ավելի ուժեղացնել խնայո-

դության ռեժիմի համար մզվող պայքարը, մոտեցնել պետական կառավարման ապագաբառը բանվորների և աշխատավոր գյուղացիների մասսաներին:

«Գանի վոր հանգուցային ալն կետը, վորտեղ իրականացվում են կուսակցության և խորհրդային իշխանության դիրեկտիվները, շրջանն և (ռայոն), անհրաժեշտ և այդտեղ փոխադրել պետապարտաբար բարելավման և ուղղման աշխատանքի ծանրության կենտրոնը (կոնֆերենցիայի բանաձևը):

Բացի դրանից կոնֆերենցիան անհրաժեշտ համարեց մոտակա տարում կազմակերպել որինակիլի աշխատանք 2-3 տրեստում, 5-10 շրջանում և 10-15 ռայոնում և մասնաանշեց մեր որդանների աշխատանքի բարելավման հասուել նշանակությունը. «գնալով ավելի մեծ չափով գործադրել, փորձել և խրախուսել աշխատանքի ամենատարբեր ձևերը, նախաձեռնությունը և ինքնագործունեցությունը (եւ ավելի տարածել բանվորական նախաձեռնությամբ առաջադրված սոցիալիստական մրցությունը՝ թե շինարարության, արտադրության բարելավման, ինքնարժեքի իջեցման ընդառնառում, և թե՛ կառավարման սխեման և նրա կառուցվածքի բարելավման և պարզացման ընդառնառում, մրցականչեր կազմակերպել, բանվորական բրիգադներ ուղարկել գյուղ, գյուղատարարության աշխատանքի մրցություններ սարքել և ալլն, և ալլն)»:

Այդ հիման վրա կոնֆերենցիան ընդունեց մի հասուել դիմում բանվորներին՝ սոցիալիստական մրցության մասին:

Կոնֆերենցիան վճռաբար ընդգծեց, վոր բոլորոկրատիզմի դեմ մզվող պայքարի հաջողությունը շատ

չափով կախված ե ապալարատի վրա իրոք մասսայական վերահսկողութիւն կազմակերպելուց, բյուրոկրատիզմի դեմ մղվող պայքարին աշխատավորների իրոք լայն մասնակցութիւն մասնակից դարձնելուց: «Բյուրոկրատիզմի դեմ ամեն մի այլ պայքար, վոր չի հենվում բանվոր դասակարգի ակտիվութեան և ինքնագործունեութեան վրա, վորն աշխատում ե իրենց՝ բանվորների և գյուղացիների վերահսկողութիւնը փոխաբերել միայն այս կամ այն՝ թեկուզ ամենաբարեխիղճ ապալարատի գործունեութեամբ, չի կարող տալ վոչ մի լուրջ արդշունք՝ պետական ապալարատի իրոք բարելավման և արմատական վերակազմման գործում»:

Դրան համապատասխան, կոնֆերենցիան մշակեց միշարք գործնական ձեռնարկումներ այդ ուղղութեամբ, մասնավորապես ԲԳՏ աշխատանքին բանվորների ներգրավումն ընդարձակելու բնագավառում: Վերջապես կոնֆերենցիան ընդգծեց, վոր բյուրոկրատիզմի դեմ մղվող ամբողջ պայքարի հաջողութեան համար անհրաժեշտ ե վճռական պայքար մղել նաեւ կուսակցութեան շարքերում և կուսակցական ապալարատի մեջ նկատվող բյուրոկրատիզմի տարրերի դեմ:

Այդ վերոշումներն ապացուցում են աջ թեքման ներկայացուցիչների կողմից կուսակցութեան հասցեչին ուղղված մեղադրանքների զրպարտիչ բնույթը: Նրանք այդ հարցում ամբողջովին և լիովին ընկնելով տրոցկիստների հարթած ուղին, աղաղակում են «ճնշման», «քարտուղարական բյուրակրատիզմի», «զեկավարութեան կոլլեկտիվութեան» բացակայութեան մասին:

Այդ բոլոր աղաղակների առթիվ կարելի յե կըրկ-

նել Լենինի հետեյալ խոսքերն ուղղորտյունիստների մասին.

«Կարգապահության դեմ ուղղված առեկուլթյունը հոգեբանական սերտ կապ ունի վերավորանքի հարատե, տարաամ այն նոտայի հետ, վոր հնչում է ընդհանրապես ժամանակակից ուղղորտյունիստների և մասնավորապես մեր փոքրամասնության բոլոր զրվածքներում. նրանց դուրս են մղում, նրանց վանում են, նրանց վրայով են անցնում... (Լենին):

Հենց աջ քեֆմաց ցեղայացուցիցներն էլից, վոր ժամանակին փորձում էյին սահմանափակել ինքնաքննադատության լողունգը, ընդգծելով իրենց չիւուլթների ժամանակ վոչ աչնքան ալդ լողունդի կարեորությունը ներկա շրջանի խնդիրների լուծման պայմաններում, վորքան այն վտանգը, վոր կարող է բղխել ինքնաքննադատության լողունդի գործադրումից, ալ խոսքով՝ նրանք ըստ էյության դեմ էյին կուսակցության մեջ և կուսապարտում բյուրոկրատիզմի արմատախիլ անելուն, դեմ էյին մասսաներին ամենալալն չափով մասնակից անելու պետական և տնտեսական ասպարատի բյուրոկրատիկ խեղաթյուրումների դեմ ուղղված պալքարին:

Նուլն այն գծով, վորով ընթանում են կոմիւնիկենցիալի վորոշումները բյուրոկրատիզմի դեմ պայքարելու մասին, ընթանում են նրա վորոշումները նաև Համկ(բ)կ-ի տնդամների գտման և ստուգման մասին: Կուսակցության շարքերի գտումը կարեորագուլն պալմոնն է բարձրացնելու կուսակցության մարտունակությունը՝ սոցիալիստական հարձակման, փողովրդական տնտեսության սոցիալիստական վերակառուց-

ման և կապիտալիզմն արմատախիլ անելու գործում։ Առաջին ընդհանուր գտումը կուսակցությունը կատարեց 1921 թվականին, ՆՆՊ-ին անցնելիս։ Այդ գտման ժամանակ կուսակցությունից վտարվել եր 174.000 հոգի, այսինքն՝ կուսակցության այն ժամանակվա կազմի մոտ 30 տոկոսը։ 13-րդ և 14-րդ համագումարներին միջանկյալ ժամանակամիջոցում ստուգման ելին յինթարկվել վոչ արտագրական բլիշների անգամները և թեկնաժոռները։ Ստուգման եր յինթարկվել կուսակցության ամբողջ կազմի մոտ 25 տոկոսը, և վտարվել եր ստուգվածների 6 տոկոսը։ 1926 թվականին տեղի յեր ունեցել դյուղական բլիշների մասնակի ստուգումը։ Կուսակցության առաջին ընդհանուր զըտումից մինչև 1928 թվականի հունիսի 1-ը, առանձին ստուգումների և վերահսկիչ հանձնաժողովների սիւտեմատիկ աշխատանքի հետեանքով կուսակցությունից վտարվել եր 260.144 հոգի։ Այդպիսով, յեթե վերցնենք 1921 թ. գտումը և հետագա վտարումները, դուրս կգա, վոք կուսակցությունից վտարվել և կամովին դուրս ե յեկել 435.075 հոգի։ Կոմկուսների պարբերական գտումները հանդիսանում են նրանց Կոմինտերնին պատկանելու պայմաններից մեկը, վորովհետև կուսակցության գտումը, ազատելով նրա շարքերը խորթ և ներս սողոսկած տարրերից, բարձրացնում ե նրա մարտունակությունը։

Կուսակցության սոցիալական կազմը վերջին տարիներս լավանում ե (տես. աղյուսակները, եջ 40 և 41)։

Սակայն այս տարիների ընթացքում կուսակցության մեջ թափանցել են բավականաչափ մանր բուրժուական նեխում կրողներ, բյուրոկրատացած

Թ Ի Վ	Կոմսոբխոսների ընդհանուր թիվը	Նրանցից ըստ սոցիալական կազմի					
		Բանվոր		Գյուղացի		Ծուռալուղ և այլն	
		Հազար	Տոկոս	Հազար	Տոկոս	Հազար	Տոկոս
Առ 1 հունվ. 1924թ.	446089	196	44	128	28,8	121	37,2
Առ 1 հունվ. 1929թ.	529289	928	61,6	324	21,5	254	16,9

տարրեր, վորոնք արհամարհում են բանվորների և գյուղացիների կարծիքը, մորթապաշտներ, կարյե-րիստներ, աջնախի տարրեր, վորոնք իրենց պատկա-նելը կառավարող կուսակցության սզաադործում են իրենց անձնական շահախնդիր և կարյերիստական նը-պատակներով, տարրեր, վորոնք միահյուսվել են կու-լակուլթյան հետ և այլն:

Կուսակցության առաջիկա դտումը պետք է մաք-րի Համկ(բ)ի շարքերն այդ տարրերից և դրանով իսկ ուժեղացնի նրա մորիլիզացիոն պատրաստու-թյունը սոցիալիստական հարձակման համար, պետք է նլ ալելի ամրացնի վստահությունը դեպի կուսա-կցությունը և դեպի նրա հեղինակությունը, նրա կող-մը դրավի քաղաքի և գյուղի պրոլետարական ու բաարակային խավերին (կոնֆերենցիայի բանաձևը):

Կոնֆերենցիան մատնանշեց այն հատուկ խնդի-րները, վորոնք դրված են մեր առջև՝ սոցիալական տարրեր կազմ ունեցող բլիշների (արտադրական,

ԱՌՄՖՈՒՆԻՍՏՆԵՐԻ ԿԱՉՄԱՆ ԸՍՑ ՎԵՐԱԿԱՊԻՏԱԿՆԵՐԻ (ԽԱՂԱՐ)

Թ Ի Վ	Կոմիտուսի բանվորներ և կրտսեր սպասարկողները և թեկնածուների թիվը					Հաղար				
	Հաղար	Հաղար Տոկոս	Հաղար Տոկոս	Հաղար Տոկոս	Հաղար Տոկոս	Հաղար	Հաղար Տոկոս	Հաղար Տոկոս	Հաղար Տոկոս	
Առ 1 հունվ. 1924 թ.	446	84	18,8	տեղ	եկ	ուր	յուն	2	կա	
Առ 1 հունվ. 1929 թ.	1,529	596	39,6	25	1,9	12	698	46,5		

գյուղական, հիմնարկային, ԲՈՒՀ-ային և այլ բջիջներ
(ի) զտման նկատմամբ:

Կոնֆերենցիան դատով, վոր տնհրածեշտ և հատուկ ուշադրություն նվիրել գլուղական բջիջների դամանը, վորոնց կազմի մեջ «Կեռ մինչև աչժմ ել միանգամայն աննշան և պրոլետարական տարրերի տեսակարար կշիռը և ուղղակի չնչին և կոլանտեսության անդամների կազմը: Դրա հետ միասին, վորոշ գեղքերում նրանց կազմի մեջ զգալի տեղ են բռնում ունևոր գլուղացիները, իսկ յերբեմն նաև աշխարհի տարրեր, վորոնք միացել են կուլակի հետ, քայքայվել են և միանգամայն խորթ են բանվոր դասակարգին» (նոյեմբերյան պլենումի վորոշումներից):

Կոնֆերենցիան մատնանշեց, վոր «գլուղական բջիջները հարկավոր և վճարար մաքրել դասակարգայնորեն խորթ կամ կուլակի, առևարականների, բեկերի ու հոգևորականների հետ միահյուսված տարրերից, մաքրել կուսակցության այն անդամներից, վորոնք վարում են բաարակներին ու չքավորներին կուսակցությունից վանող քաղաքականություն, աշխարհի կուսակցականներից, վորոնք չեն մասնակցում գլուղաանտեսության սոցիալիստական վերակազմման ձեռնարկումների կենսագործմանը, չեն ցուցնում կան աչն տարրերից, վորոնք չեն կատարում կուսակցության դերեկաթիվը՝ չքավորի վրա հենվելու և գլուղացիության միջակ մասսաների հետ դաշն կնքելու մասին, կուսակցության այն անդամներից, վորոնց անտեսական ուռճացումը կլանել և կոմունիստական սրուպազանդի և գլուղի կազմակերպման խնդիրը, հեղափոխական օրինականության չարամիտ խախտողներից, իշխանությունը անձնական նույառակներով չարաշահողներից» (կոնֆերենցիայի բանաձևը):

Արտադրական ըջիջները կուսակցութեան տմե-
նաառողջ մասն են, սակայն նրանց մեջ ել թափան-
ցում են տարբեր, վորոնք հանդիսանում են մանր
բուրժուական ազդեցութունը պրոլետարիատի վրա
տարածողներ: Ամբողջ կուսակցութեան, ներառյալ նաև
նրա արտադրական ըջիջների, զտումը կուսակցու-
թեանը կողմի լիովին ներդրովել իր շարքերը պրոլե-
տարական անկուսակցական լավագոյն տարրերին՝
կուսակցութեան պրոլետարական հիմնական կորիզն
ամրացնելու համար:

Կոնֆերենցիան նշեց, վոր առանձնապես խիստ
պետք է դադին վոչ արտադրական ըջիջները «բոլոր
վոչ կոմմունիստական, քայքայված, խորթ, բոլոր-
կըտացած, ներս սողոսկած, մորթապաշտ տարրերից,
իրենց պարտականութուններին չինոքիկաբար վերա-
բերվողներից»: Այդ ըջիջները կազմից, նրանց աշ-
խատանքի վորակից, կուսակցական հասակութեան
աստիճանից, մասսաների հետ նրանց հաստատած կա-
պից կախված է բանվորների և գյուղացիների կու-
սակցական և անկուսակցական լայն մասսաների վրո-
տահութունը դեպի Խորհրդային պետութեան ապալա-
րաար, նրա անտեսական որգանները, դեպի արհ-
միութունները, կուսակցութունը և նրանց կոմմու-
նիստական աշխատանքի հաջողութունը» (կոնֆերեն-
ցիայի բանաձևը):

Կոնֆերենցիան մատնանշեց, վոր զտումն առ-
հրաժեշտ է կատարել՝ տեսանկյուն ունենալով կոմ-
մունիստական կուսակցութեան դասակարգային խըն-
դիրները, զտման ժամանակ ճիշտ գծի տպահովումը,
զտման ընթացքում ստուգվողներին քողքենիական—

մեղչանական մոտեցում ցույց տալու անթույլատրելիութունը: Կոնֆերենցիան մատնանշեց, վեր առանձնապես կտրուր և կուսակցության գտման դործին մասնակից դարձնել անկուսակցական բանվորներին և գյուղացիներին: Նա նշեց նաև, վեր աչդ ներգրավման ժամանակ անհրաժեշտ է.

«1) դուրաց ժողովները վոչ մի դեպքում չվերածել խորթ տարրերի կողմից կուսակցությունը դեմագոգիկ կերպով վարկաբեկելու մի հրապարակի և չըթողնել, վեր աչդ սոցիալիսի ժողովներին մասնակցեն վոչ աշխատավորական կամ դասակարգայնորեն խորթ տարրերը.

2) վոչ մի դեպքում պոչի նման չգնալ անկուսակցական մասսայի յետևից աչնուեղ, վերտեղ հարկավոր և վորոշել կուսակցության այս կամ աչն անգամի կուսակցության դծի ճշտությունը.

3) աչդ սոցիալիսի դուրաց ժողովներն ոգտագործել կուսակցության գծը բացատրելու և նրա շարքերը ներգրավելու անկուսակցական բանվորների, բատրակների և չքավորների լավագուչն տարրերին» (կոնֆերենցիայի բանաձևը):

Կոնֆերենցիան մատնացույց արավ կուսակցական մամուլի նշանակությունը կուսակցության զըտման գործում և տնհրաժեշտ գտավ, վոր կուսակցությունը ամենամեծ ուշադրությունը նվիրի գտման նախապատրաստվելու աշխատանքին:

ՊԱՅՔԱՐ ԱՋ ԹԵՔՄԱՆ ՅԵՎ ԳԵՊԻ ՆԱ ՀԱՅՏՎՈՂԱԿԱՆ ՎԵՐԱՐԵՐԾՈՒՆՔԻ ԳԵՄ

Կոնֆերենցիայի ամբողջ աշխատանքի, նրա բոլոր վորոշումների միջով կարմիր թելի նման անցնում է կուսակցության շարքերում աջ թեքման և դեպի նա հաշտվողական վերաբերմունքի լիակատար լուծարքի անհրաժեշտությունը, մի հանգամանք, վոր հանդիսանում է ներկայումս ներկուսակցական քաղաքականության գլխավոր խնդիրը և կոնֆերենցիայի դիրեկտիվների կենսագործման կարևորագույն պայմանը կուսակցության լինիչյան դժի իրականացումը հնարավոր է միայն վճռաբար հաղթահարելով չիրկուտեսակ թեքում՝ «աջ» թեքումը, վորն իր ոպպորտյունիզմը քողարկում է ձախ ֆրազներով, և բացահայտ ոպպորտյունիստական աջ թեքումը:

Սխալ կլինի, յեթե կարծենք, վոր կուսակցությունը ներկայումս միայն առաջադրում է աջ թեքման դեմ պայքարելու հարցը: Մեր կուսակցությունն ոպպորտյունիզմի դեմ պայքարել է իր պատմության ամբողջ ընթացքում:

Մասնավորապես 14-րդ կուսհամագումարը Կենտկոմի քաղաքական հաշվետվության առթիվ իր ընդունած բանաձևում մատնանշել եր, վոր Վհամագումարը վճռաբար դատապարտում է աջ թեքումը, վորը հանդիսանում է գյուղի շերտավորման թերափնահատում, վորը չի տեսնում կուլակության և կապիտալիստական շահագործման ալլ և ալլ ձևերի աճման հետ կապված վտանգը, վորը չի ցանկանում հասկանալ կուլակությունը հակահարված տալու և նրա շահագործական

ձգտումները սահմանափակելու անհրաժեշտությունը, վորը պրոլետարիատի կուսակցության պարտականությունը չի համարում կազմակերպել չքավորներին և բարօրակներին՝ կուլակի գեմ և նրանց գեմ ուղղված պայքարում»:

Այդպիսով, գեա 14-րդ համագումարը մատնանը շել էր աջ թեքման հատկանշական առանձնահատկությունները և նրանց հաղթահարման անհրաժեշտությունը: Սակայն այն ժամանակ կուսակցության մեջ գլխավոր վտանգը արոցկիստական «ձախ» թեքումն էր, վորն անտես էր առնում միջակ դժուրացիության հետ դաշինքի ամրացման խնդիրը և ժխտում էր մեր չերկրում սոցիալիզմ կառուցելու հնարավորությունը:

Կուսակցությունն, առանց վճռաբար հաղթահարելու արոցկիզմը, չէր կարող ձեռք բերել անտեսական այն հաջողությունները, արտադրության այն աճումը և անտեսության սոցիալիստական հատվածի անսահարար կշիռն ուժեղացումը, վոր գոյություն ունի ներկայումս:

Տրոցկիզմի գեմ մղված պայքարում կուսակցությունը ձեռք բերեց լիակատար և վճռական հաջողություն: Նրա ելությունը՝ թշնամի բանվոր դասակարգին, թշնամի մեր լերկլե սոցիալիստական շինարարությանը, կատարելապես մերկացված և մասսաների առջև: Այլ թեքման պրակտիկան, Տրոցկու լակեցությունը միջադպային բուրժուազիայի առաջ, ապացուցեց, թե ամբողջովին և լիովին իրավացի չէ կուսակցությունը, վարը արոցկիցմի ձախ Ֆրազների տակ ժամանակին նկատեց նրա իսկական, հակապրոլետարական դեմքը: Այդ պատճառով ներկուսակցական քաղա-

քականութեան գլխավոր խնդիրը ներկա պայմաններում պետք է լինի աջ թեքման և դեպի նա հաշտութեան վերադարձնելի լիակատար հաղթահարումը: Այդ խնդիրն առանձնապես կարևոր է վերակառուցման շրջանի, չեղիրում դասակարգելին պայքարի սրման և դրանից բխող դժվարութիւնների պայմաններում:

Մեր կուսակցութեան մեջ աջ թեքման աճումը և ձևավորումն ամենասերտ կերպով կապված է միջադպրելին պրոլետարական հեղափոխութեան զարգացման ժամանակակից եռաթի առանձնահատկութիւնների հետ:

Համկ(ը)կ-ի դեռ 15-րդ համագումարն արձանագրեց լուրջ բեկման նշաններ՝ համաշխարհային կապիտալիզմի և միջադպրելին բանվորական շարժման մեջ:

«Համագումարը գտնում է, լուր հաշվետու շրջանը բնորոշում է հետևյալ չեղուկութեամբ. սրվել են ամենագլխավոր հակասութիւնները թե՛ համաշխարհային կապիտալիստական սխառեմի ներսում, և թե՛ համաշխարհային կապիտալիզմի ու ՍՄՀՄ-ի միջև. դրա շնորհիվ սրվել է պատերազմի վտանգը և առաջին հերթին ՍՄՀՄ-ի դեմ ուղղված վտանգը. չափազանց սրվել է գաղութային պրոբլեմն բնդհանրապես և զարգացել է չինական մեծ հեղափոխութիւնը մասնավորապես, նորից սկսել է սրվել դասակարգային պայքարը բանվոր դասակարգի և բուրժուազիայի միջև»:

Կոմինտերնի 6-րդ կոնգրեսը հետևյալ ձևով բնորոշեց նաև կապիտալիզմի զարգացման հետպատերազմյան յերրորդ շրջանը. «Այդ շրջանը, կապիտալիստական ստաբիլիզացիայի հակասութիւնների հետագա զարգացմամբ, դիմում է դեպի կապիտալիստական

ստարիլիզացիայի եւ ավելի խախտում և կապիտալիզմի ընդհանուր ճգնաժամի ծայրահեղ սրում»:

Միևնուշն ժամանակ, կապիտալիստական մասնա-
կի ստարիլիզացիայի փաստը, սոցիալ-դեմոկրատական
ուժեղ կուսակցությունների դուռնիքումը, վորոնք ազ-
դում են կոմկուսների վորոշ տարրերի վրա, սոցիալ-
դեմոկրատական տրադիցիաների մնացորդներն իրենց՝
կոմկուսների շարքերում, — սնում և ուժեղացնում են
ոպպորտյունիստական հոսանքը կոմիւնտերնի շարքե-
րում:

Այլերը (և նրանց յեւեկից գնացող հաշտվողական-
ները) կոմիւնտերնում սխալ են համարում «չերբորդ
շրջանի» այն բնորոշումը, վոր տվել է ճ-րդ կոնգրես-
սը: Նրանց կարծիքով, կապիտալիզմի ստարիլիզացիան
ավելի ու ավելի չե սմբանում: Նրանք բացասում են
ճ-րդ կոնգրեսի տակտիկական ընդհանուր գիծը, գըլ-
խավոր թշնամի չեն համարում «ձախ» սոցիալ-դեմո-
կրատիային, ժխտում են չկազմակերպված բանվոր-
ների մեջ կոմկուսների աշխատանքի անհրաժեշտու-
թյունը, ոպպորտյունիստաբար ուղղում են միասնական
ճակատի լողունը, ընդհուպ մոռենում են արդի դա-
րաշրջանին վերաբերյալ լինինյան տեսության ուսվի-
ղիային (վերաքննման), այն տեսության, թե արդի
դարաշրջանը պատերազմների և պրոլետարական հա-
մաշխարհային հեղափոխությունների մի դարաշրջան է:
Այդ պատճառով կոմիւնտերնը անողոք պայքար է մը-
ղում իր շարքերում աջ թեքման և դեպի նա հաշտվո-
ղական վերաբերմունքի դեմ:

Համկ (բ) Կ-ում աջ թեքման բազան մանր-բուր-
ժուական տարերքն է, վոր շրջապատել է բանվոր դա-

սակարգին, վորը հուշ և տալիս նրա ամենահետա-
մնաց, գործարանային տնական ուսուցումը չստացած
խավերին, վորոնք սիրտորեն կապված են գլուղի
հետ և քաղաքային մանր բուրժուազիայի հետ: Պրո-
լետարիատի այդ խավերի միջոցով մանր-բուրժուա-
կան տարերքի ճնշումը փոխանցնում է նաև կուսա-
կցութեան միջանի տարրերի վրա, վարակելով նրանց
բոսնիյի տրամադրութուններին լենինարկվելու ախ-
տով, քաղաքական կարճատեսութեամբ և կամադրկու-
թեամբ, խուճապային տրամադրութեամբ՝ դժվարու-
թեւունների հանդեպ, գլուղացիութեան բոլոր խավերի,
նրանց թվում նաև կուլակներին հետ խաղաղ ապրելու
ցանկութեամբ, զարգացման ներկա հտապում դասա-
կարգային պայքարի սրման անխուսափելիութունը
հասկանալու անկարողութեամբ: Այդ և պատճառը, վոր
աջ ուկրոնիստները նահանջում են դժվարութեւունների
տոսաջ, չեն հասկանում, թե վերակառուցման շրջանը
մի լուրջ բեկում է յերկրի տնտեսական և քաղաքա-
կան դարգացման ճանապարհին, չեն հասկանում, վոր
անհրաժեշտ է կիրառել ինդուստրիացման արագ տեմպ.
այդ և պատճառը, վոր նրանք չեն հասկանում շաղ-
կապի նոր ձևերի նշանակութունը, չեն հասկանում
այն նոր խնդիրները, վորոնք ծառանում են բանվոր
դասակարգի առջև՝ ժողովրդական տնտեսութեան սո-
ցիալիստական վերակառուցման և դասակարգային
պայքարի սրման պայմաններում:

Դրանից բղխում է այն հանգամանքը, վոր աջ
ուկրոնիստները մեր դժվարութեւունները բացատրում
են պլանային սխալ հաշիվներով, այդտեղից է բղխում
գլուղատնտեսութեան «դեգրացիայի» (անկման) նը-

րանց տեսութիւնը, աշխտեղից ե ինդուստրիացման տեմպը դանդաղեցնելու, խորհրդային և կոլլեկտիվ տնտեսութիւններէ շինարարութեան տեմպը դանդաղեցնելու նրանց գիծը, աշատեղից և բոլորովն նրանց թերահաժտութիւնը շաղկապի նոր ձևերի նկատմամբ, կուլակային տնտեսութեան դարգացմանը նրանց կապած հուշերը, կուլակների անհատական հարկադրումից հրաժարվելու առաջարկը, հացի գնարը եւ ավելի բարձրացնելու, հացամթերումների ասպարիզում կուլակներին հույ տալը վերացնելու առաջարկը, աշխտեղից և բոլորովն նրանց տեսութիւնը՝ գոյականութեանը «շարունակ գիշումներ» անելու և ՆեՊ-ին «լիբերալ» մեկնաբանութիւն տալու մասին, ընդունելով, վոր ՆեՊ-ը վնչ թե կարգավորման քաղաքականութիւն ե, այլ լուր տեսութիւն աղտոտութիւն:

Այ ուղիւնիսաները հաճախ հայտարարում են, թե իրենք չունեն կուսակցութեան հիմնական գծից տարբերվող քաղաքական գիծ, թե նրանք ունեն միայն «կարծիքների տարբեր յերանգներ», վորոնք ամբողջովին տարբերվում են կուսակցութեան ընդհանուր, հիմնական գծի շրջանաւերում: Այդ հայտարարութիւնը գլխովին կեղծ եւ Այ թեքման հալացքների վերե մատնանշված բնորոշումից միայնգամալն անվիճելիորեն հեռուում ե, վոր նրանք պաշտպանում են վնչ թե «կարծիքների տարբեր յերանգներ», այլ քաղաքական ալիսիսի մի գիծ են, վոր արմատապես տարբերվում ե կուսակցութեան հիմնական գծից: Նրանց այդ գծի չեղանկատային տեսական գրոյթն ե «սոցիալիզմի մեջ կուլակի խաղաղ ներածման» տեսութիւնը:

Այդ տեսութիւնը վնաս մի կապ չունի և չի կարող ունենալ տեսական այն դրուժներէ հետ, վորոնցից լինում և կուսակցութիւնը իր աշխատանքի ասպարիզում, վորովհետեւ կուսակցութիւնը լեւակեալ ունի այն, վոր սոցիալիստական տնտեսական դաշին հասարակութեան մենք կհասնենք դասակարգային պայքար մղելով կապիտալիստական տարրերէ դեմ, նրան վերջնականօրէն հաղթահարելով և դուրս մղելով, կապիտալիզմը հիմնովին արմատախիլ անելով, իսկ աջ թեքման տեսութիւնը չենում և նրանից, թե մենք անդասակարգային սոցիալիստական հասարակութեան կը հասնենք սոցիալիզմի մեջ կուլակի խաղաղ ներածմամբ:

Այլ թեքման այս տեսութիւնից հետեւում և, վոր սոցիալիստական շինարարութեան ասպարիզում մեր առաջնադասման ամեն մի քայլին գուզընթաց դասակարգային պայքարը պետք և ընթանա: Այլ թեքումը կարծում և, թե քանի վոր տնտեսութեան սոցիալիստական տարրերն աճում են, իսկ կապիտալիստական տարրերը համեմատաբար թուլանում են, ապա տարեցտարի թուլանում և նաեւ դասակարգային պայքարը չերկրում. 1929 թվականին նա ավելի թույլ եր, քան 1928 թվականին, 1930 թվականին այդ պայքարըն ավելի թույլ կլինի, քան 1929 թվականին և այլն: Կապիտալիստական տարրերը, իրեն թե խաղաղ, կենդանան սոցիալիզմի մեջ, և մեզ մնում և, կառուցելով սոցիալիզմը, միայն սպասել, թե 40-50 տարուց կուլակի թողը կգա մեզ շնորհակալութիւն հայտնելու, վոր մենք նրա պապի հետ «լավութեամբ» ենք վարվել: Նրանց կարծիքով, դասակարգային պայքարը կա-

րող և սրվել միմիայն մեր քաղաքականութեան սխալ-
ների պատճառով, մեր տպարարատի թուլութեան պատ-
ճառով և այլն: Պարզ է, վոր այդ տեսութիւնը վոչ մի
ընդհանուր կետ չունի կուսակցութեան գծի հետ: Պարզ
է, վոր անցողական շրջանի դասակարգալին պայքարի
հարցում, սոցիալիստական հարձակման ուժեղացման
պայմաններում այդ պայքարի սրման վերաբերյալ հար-
ցում, աջ ուղիւնիստները վերաքննութեան են չեն-
թարկում կուսակցութեան քաղաքականութեան լինի-
նյան դրուլիները, ներկայացնելով միեւնոյն ժամանակ
կուսակցութեան հայացքները՝ չերկրում դասակարգա-
լին պայքարի սրման մասին—վորպես տրոցկիզմի
դիրքերն անցնելու Աջ թեքման կողմնակիցներից բազ-
միցս կարելի չէ լսել, թե ներկայումս, իբրեւ թե, կու-
սակցութեան մեջ «ցանկանում են աջ թեքումը դուրս
քշել ձախ թեքումով»: Տրոցկիստներն ել իրենց կող-
մից, նրանց հետ միասին նաեւ նրանց հանդեպ հաշտ-
վողական վերաբերմունք ցույց տվող տարրերը, վոր
դեռ գոյութիւն ունեն կուսակցութեան մեջ, նույնպէս
չեն խորշում նման փաստարկումները շահագործելուց:
Նրանք կուսակցութեան ներկա քաղաքականութիւնը
և նրա պայքարը աջ թեքման դեմ պատկերացնում են
վորպէս մի «գլխավոր» դեպի տրոցկիզմը, վորպէս
«փոխառումներ» տրոցկիստական գաղափարական «դի-
նանոցից»:

Նման հայտարարութիւնները զրպարտութիւն
են կուսակցութեան հասցեյին: Ճիշտ է, վոր յերկրում
դասակարգալին ուժերին ներկայիս հարաբերակցութիւնը
զնահատելիս կուսակցութիւնը չենում և դասակար-
գային պայքարի սրման դրուլից: Միթե այդ փաս-

տի արձանագրումը վորեւ ղիգղազ եւ դեպի տրոցկիս-
տական իդեոլոգիան: Ամենեւին, վորովհետեւ կուսա-
կցութիւնը չերկրում դասակարգային պայքարի սըր-
մանը տալիս եւ միանգամայն այլ, սկզբունքորեն տար-
բեր բացատրութիւն, քան աչն բացատրութիւնը,
վոր տալիս եյին տրոցկիստները, որինակ, կուսա-
կցութեան 15-րդ համագումարին ներկայացրած իրենց
թեզերում:

Ինչն եյին համարում տրոցկիստները չերկրում
դասակարգային պայքարի սրման պատճառը: Այն,
վոր «ներքին բուրժուազիան ճնշում եւ զործ դնում
պրոլետարիատի դիկտատուրայի դեմ, այն, վոր «վեր-
ջին տարիներս, քաղաքում նեպմանական ուժերին բա-
ցելեաց հուպ եր տալիս բանվորի կռակի վրա»,
այն, վոր ԿԿ-ի՝ տրոցկիստների կարծիքով՝ սխալ բա-
ղաբականութեան հետեանքով, «ուժեղացան պրոլե-
տարիատին դասակարգայնորեն թշնամի ուժերը»,
այն, վոր «աճում եւ պետական տնտեսութեան կախու-
մը կուլակային կապիտալիստական տարրերից», այն,
վոր տեղի յե ունենում «կապիտալիստական հատվածի
դիրքերի ուժեղ աճումը», աչն, վոր «կապիտալիզմը,
ամբանալով գյուղում, փորելու յե սոցիալիզմի հիմքը
քաղաքում», աչն, վոր գլուղում «ամբլանում եւ ծայ-
րահեղ խմբակների տեսակարար կշիռը՝ իհաշիվ մի-
ջակ խմբակներին», այն, վոր «ԿԿ-ի կուրսը վնջ
թե սահմանափակում եր կապիտալիզմը գլուղում,
այլ արձակում եր նրա կապանքները»: Մի խոսքով՝
տրոցկիստները չերկրում դասակարգային պայքարի
սրվելը բացատրում եյին նրանով, վոր ԿԿ-ը, իբրեւ
թե, 1923-24 տարուց սկսած, սխալ քաղաքականու-

Թյուն և վարել, վորով թուլացել են պրոլետարիատի դիրքերը և ուժեղացել նրա դասակարգային թշնամիների դիրքերը: Տրոցկիստների տեսակետով, յերկրում դասակարգային պայքարի սրվելը, այդ իսկ պատճառով, բացատրվում և նրանով, վոր, իբրև թե, «խորհրդային տպագրատի ստորին հարկերը հեղեղված են պրոլետարիատին թշնամի դասակարգային ուժերով, և յերկրում տրդեն ծնվում են յերկիշխանության սաղմերը»:

Կուսակցությունը մերժեց այդ տեսակետը և դատապարտեց վերջինս վորպես կապիտալիզմատական տեսակետ, վոր բառացի կրկնում և մենշևիկների կողմից տրվող դնահատումը՝ մեր յերկրում գոյություն ունեցող դրության մասին: Սակայն դա նշանակում և արդյոք, թե կուսակցությունն անտես և աւնում յերկրում դասակարգային պայքարի սրման փաստն իսկ: Դա նշանակում և արդյոք, վոր կուսակցությունը չի տեսնում, թե յերկրում կապիտալիստական տարրերի աճի և յերկրում աճել և՛ Վոյ յերբեք, 15-րդ համադումարի բանաձևը չենում և յերկրում դասակարգային պայքարի սրման փաստից:

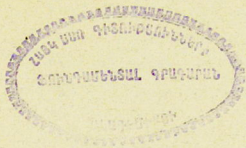
Այսպիսով կուսակցությունը յերկրում դասակարգային պայքարի սրման պատճառներին տվեց սկզբունքորեն այլ բացատրություն, վոր արոցկիստականից տարբերվում և նույնչափ, վորչափ ընդհանրապես բայլելիդմը տարբերվում և մենշևիզմից: Կուսակցությունը յերկրում դասակարգային պայքարի սրման պատճառը համարում և այն, վոր պրոլետարիատի հետըզհետե ծավալվող սոցիալիստական հարձակումը գընալով ավելի՛ ընդհուպ մոտեցնում և մեզ կապիտալիզմը հիմնովին արմատախիլ անելու խնդրի լուծմանը:

Հենց այդտեղից է ծագում և աճում, և չի կարող շինարարության տվյալ ետապում չաճել, դասակարգային պաշտարի սրումը մեր յերկրում: Այդպիսով, այդ պաշտարի սրումը անպի չե ունենում «չերկուս կողմից»՝ մի կողմից պրոլետարիատն ավելի վճռաբար հարձակում է գործում կապիտալիստական տարրերի վերա, վերսկսած մեր անտեսական աճամբը ավելանում են նյութական և կազմակերպչական պայմանները՝ աշխարհի ավելի վճռական հարձակում գործելու համար, մյուս կողմից, ավելի վճռական հակահարձակման են դիմում կապիտալիստական տարրերը, վերսկսած հետև, սոցիալիստական շինարարության հաջողություններին դուգընթաց, կապիտալիստական տարրերի դիմադրությունը սոցիալիստական հարձակմանը ավելանում է. թեպետ նրանց ուժերը համեմատաբար թուլ են, ահառամենայնիվ նրանք ավելի չեն կատաղում պրոլետարիատի դիկտատուրայի դեմ, ավելի չեն մոլեղնում. «արջը որհասականք հզորագուցնս կովին»: Այդ հանգամանքը տրոցկիզմը վուչ մի կերպ չկարողացավ ըմբռնել: Ուստի հիմարություն և դեմագոգիս յեմեղադրել կուսակցությունը արոցկիզմի դիրքերը գլորվելու մեջ:

16-րդ կոնֆերենցիան վճռական հակահարված տրվեց աջ թեքմանը, վորը վերջին ժամանակներս սկսել է ձևավորվել կուսակցություն շարքերում: Այդ ձևավորումն արտահայտվում է նրանով, վոր աջ ուկլոնիստները շեղվում ընկնում են կուսակցության քաղաքականությունից դեմ զրպարտելու, ներկուսակցական ուժի մի դեմ զրպարտելու ֆրակցիոն ուղին, ընկնում են վերնախավային անսկզբունք ըլոկների ուղին, կու-

սակցական կարգապահութիւնը խախտելու ուղին: 16-րդ կոնֆերենցիան մատնանշեց, վոր անհրաժեշտ և կատարելապէս հաղթահարել աջ թեքումը և դեպի նա հաշտութեան վերաբերմունքը վոչ միայն այն ժամանակ, չերբ նա բացելուց պաշտպանում և իր հակալինինյան հայացքները, այլ և այն ժամանակ, չերբ նա, քվեարկելով կուսակցութեան դժի համար և այդպիսով քսպարկվելով, յերևան և զալիս մեր որդանների գործնական աշխատանքի ասպարիզում:

Վերջինը՝ գործնական աշխատանքի ասպարիզում յերևան յեկող աջ թեքման որոտհայտութիւնների դեմ պայքարելն առանձնապէս կարեւոր և այն պատճառով, վոր աջ թեքման ոպպորտունիւտական ելութիւնը չի կարող հաջողութիւնն սպասել իրան կուսակցութեան անդամների մուսալի մեջ բացահայտութեն պաշտպանելու դեպքում, ուստի կուսկազմակերպութիւնները պետք և հատուկ ուշադրութիւնն նվիրեն աջ թեքման ամին տեսակ արտահայտութիւններին գործնական աշխատանքի ասպարիզում, անողոք հակահարված տալով և լիովին հաղթահարելով նրան:

գլխ. Հիմնարար գիտ. գրադ.

FL0046401

[154.]

A T
9136

Об итогах
XVI конференции
ВКП (Б)

9136 15 407.